

Julius / Brigita

„Respublikos“ leidinys Nr.10 (1003) 2014 m. kovo 8 d.

Kantrios, užsispyrusios, žinančios, ko nori, ir mylinčios savo darbą - tokios yra Vilniaus universiteto Onkologijos instituto chirurgės Birutė Intaitė, Jolita Gibavičienė ir Giedrė Rudinskaitė. Moterys, didžiąją savo gyvenimo dalį pašventusios darbui, kuri nuo seno dažniausiai dirbo vyrai, sugeba ne tik būti savo srities specialistės, bet dar ir dukros, žmonos, mamos.

Birutė Intaitė

lrmanto Sidarevičiaus nuotr.

Su Kovo 8-ąja Giedrė Rudinskaitė

Jolita Gibavičienė

Dukros,
žmonos,
mamos, bet
pirmiausia -

chirurgės

PASIRINKIMAS

**MOTINYSTĖ NOMEDAI KAZLAUS
IŠAUGINO NAUJUS SPARNUS**

4

AMATAS

**DROŽĖJAI ALIŠAUSKAI: „PAGAL
KAZIUKĄ SPRENDŽIAME, AR
METAI BŪS GERI“**

5

PAŽINTIS

**KAUNO KARININKAS
KAZIMIRAS BOGDANAS
TURI REIKALŲ SU BOMBOMIS**

6

KĄ RODO VEIDRODŽIAI?

Šį ryt žingsniuodamas į darbą mačiau širdžiai mielą vaizdą - pusamžis, vešlia še-veliūra, tamsiai mėlynų zomšinių švarku vilkintis dėdulė, - greičiausiai kino teatro ūkvedys ar konferansjė, reklaminiame stende prie paradinio įėjimo į kino salę keičia afišą.

Visai kaip mano vaikystės pavasariais bei vasaromis, kai afišos pakeitimas mums, provincijos vaikams, būdavo svarbus dienos įvykis, kurio nevalia pražiopsoti - juk reikia pirmajam sužinoti, kas bus rodoma vieninteliame miestelio kino teatre, reikia suskubti pirmajam paprašyti seno, nuimamo plakato, idant kieme jis virstų taip reikalingu taikiniu mums - šutvei laidynėmis ginkluotų berniukščių...

Žvelgdamas į šį iki skausmo įprastą vaizdą, į šį identišką nelyg tiesiai iš vaikystės prisiminimų nužengusį dėdulę identišku tamsiai mėlynų zomšinių švarku (gal tokie švarkai iš kartos į kartą paveldimi drauge su postu?), vos susivaldžiau jo nepaprašęs nuimamos afišos, senu papratimu tirdamas jo veido išraišką, mėgindamas atspėti, ar piktas šis dėdulė, ar nereikės nuo jo sprukti...

Tik jau gerokai nutoles nuo triūsiančio konferansjė netikėtai suvokiau, kad anas „dėdulė“ - mano bendraamžis, o gal keletais metais net ir jaunesnis. Labai nustebau supratęs, kad tą akimirką žingsniuodamas pro stendą, stebėdamas afišą keičiantį žmogų, nebuvau, kaip priklausytų, penktą dešimtį pradėjęs vyriškis - buvau tikrų tikriausias vaikas, pasaulį matęs kaip įspūdžių, nuotykių ir žaidimų poligoną.

Supratęs, kad tokių iš realaus laiko ir realaus kūno išvaduojančių akimirkų patiriu gana dažnai, susimąčiau, kiek apskritai laiko per parą būnu žmogumi, atitinkančiu paso duomenis, tuo, kurį rodo veidrodžiai?

Sapnuose manasis „aš“ dabartinio manojo amžiaus, ko gero, nė karto nėra buvęs - dažniausiai ten veikiu kaip vaikas, rečiau - kaip jėgų ir gyvenimo alkio kupinas jaunuolis ar apskritai jokio amžiaus (o gal ir kūno?) neturinti, sielos ir proto matrica... Amžius ūmai išnyksta nugrimzdus skaitomos knygos siužetą, akims įsmigus į plistančią ugnį židinyje, dugno žoles, sapniškai siūbuojančias upės tėkmėje, debesų monstrus, pilis bei liūtus, plaukančius dangumi...

Ką jau ten debesų pilys - net televizoriaus ekrane besikaunant Herkaus Manto vadovaujamiems sukilėliams, net burnoje tirptant kąsneliui vaisinių ledų, net žvelgiant į dailią, pro šalį einančią panelę mini sijonėliu - akimirksniu išsineriu iš realaus savo pavidalo, tuoj pat tapdamas didžiojo prūsų vado, tirpstančių ledų kvapo suviliotų bičių ir visų pasaulio gražuolių bendraamžiu.

Išties savajame kailyje, pasirodo, ne taip dažnai ir gyvenu - sugrįžtu į kūną ir tikrąjį amžių tik kai valausi dantis, skutuosi, sėdžiu kirpyklos kėdėje, eilėje prie gydytojo durų poliklinikoje, linksiu galvą stovėdamas viršininko kabinete, pasirašinėju dokumentus ar išgirstu man skirtą kreipinį „jūs“ iš kokio jaunuolio lūpų...

O štai dabar - žingsniuodamas pulsuojančia Vilniaus širdimi, žvelgdamas į šv.Eleną, laikančią aukso kryžių ant Kate-dros stogo, - ir vėl turbūt esu racionalumo stokojantis, nutrūktgalvis vaikas, mat pagau nu save labai rimtai svarstant apie galimybę ten pas ją užsiropšti.

Ir svarstau - galbūt to vaiko, galbūt šimtamečio išminčiaus sąmone: ar ne pati didžiausia žmonijos klaida yra įsitikinimas, kad mūsų gyvenimo laikas teka nuosekliai, viena ir ta pačia kryptimi? Ar ne pats begėdiškiausias melas yra tai, ką mums rodo veidrodžiai?

Rimvydas STANKEVIČIUS

D.Varnaitė į teatrą įėjo su juvelyrika

Dalios Varnaitės nuotr.

Juvelyrė **Dalia Varnaitė** (38) su nekantrumu laukusi teatrų festivalio „Vaidiname žemdirbiams“, mat vienai iš talentingų aktorių, bet dar nežino kuriai, įteiks savo autorinį darbą. „Visada sakau, jeigu juvelyrika nebūtų mano pragyvenimo šaltinis, visus savo darbus dovanočiau. Tai teikia didžiulį džiaugsmą“, - sako autorė.

Deimantė ZAILSKAITĖ

Juvelyrė D.Varnaitė šiuo metu gyvena Rokiškyje, nors prieš tai jos namai buvo Vilniuje: „Po mokslų baigimo, kaip ir visi jauni žmonės, kupina entuziazmo ir kūrybinių jėgų, išlėkiau į Vilnių ieškoti savo kelio. Dirbau daug ir visur. Išbandžiau juvelyro darbą įmonėse. Tai buvo puiki techninė mokykla, tačiau kaip menininkė dusau, trūko erdvės saviraiškai. Giliai širdyje visada troškau ir svajoju apie ramų mažo miestelio gyvenimą, savo dirbtuvėlę... Atsikeli, pasimėgaudama geri kavą, be streso kamščiuose keliauji į savo kūrybos erdvę ir atsijungi visai dienai. Vieną dieną spontaniškai susimečiau visą savo mantą į mašiną ir štai grįžau į gimtąjį miestelį. Dar nebuvo nė vienos dienos, kad būčiau pasigailėjusi. Ramybė, jokios skubos, o darbui šiaip ar taip reikia susikaupimo. Mano kūriniai gimsta ramybėje ir vienetvėje...“

Nuo 2009 metų D.Varnaitė yra festivalio „Vaidiname žemdirbiams“ rėmėja - jos papuošalai jau įteikti aktorėms Nijolei Narmontaitėi, Inesai Paliulytei, Ingai Maškarinai, Aldonai Bendoriūtei. „Pasiūlymą apdovanoti talentingas aktorės priimu kaip likimo dovaną, - sako kūrėja. - Nesiekiu to specialiai, o kai sulaukiau tokio pasiūlymo, priėmiau su džiaugsmu, net nekilo

minčių, ar man tai apsimokės. Šių metų festivaliui apdovanojimą jau sukūriau, su nekantrumu laukiu, kam gi jis atiteks. Nuo vaikystės jutau neapsakomą teatro trauką, net bandžiau stoti į scenografiją... Likimo ironija, kad į teatrą koją įkėliau su juvelyrika“.

Nepaprastai įdomią parodą su Gediminu Gražiu buvo atidariusi Vilniaus mažajame teatre - „Moterys juvelYRIKOJE“, iš ten ji per-

vežta į Rokiškį. „Gediminas pasiūlė mano papuošalus įamžinti kaip nors netradiciškai, įdomiai, - sako menininkė, paklausta, kaip gimė tokia parodos idėja. - Man visada kildavo klausimas, ką papuošalas reiškia moteriai. Kokia ji tampa, paveikta deimantų, perlų, aukso? Ar gali brangakmenis moterį paversiti karaliene? O gal ji tampa godžia grobuone? Pakvietėme talentingas, įdomias aktorės, pažėrėme joms

mano kūrinčius ir leidome įsijausti į vaidmenis. Žiūrovai rezultatą išvydo Mažajame teatre“.

Dažniausios D.Varnaitės klientės - jau brandžios, susiformavusios asmenybės. „Prisipažinsiu nuoširdžiai: kaimo mokytoja, gydytoja, namų šeimininkė, mama, imperatorienė ar prezidentė - visas sieja vienas dalykas. Tas, kad jos moterys ir nori būti gražios, mylimos. Papuošalas tai ir byloja ant moters kūno: aš esu graži, myliu save, mylėk mane ir tu... Geriausiai jaučiuosi, kai man pasako: pasitikiu tavimi, daryk ką nori, žinau, kad man patiks. Va tada gimsta tikrieji sėdevrai“, - sako juvelyrė.

Įdomus dalykas, kad D.Varnaitė bandė bėgti nuo juvelyrikos dar studijų metais. „Taip išsigandau to metalo kietumo, sunkių įrankių, kaltų ir plaktukų. Nuėjau į Dizaino skyrių ir sakau: priimkit mane. Ačiū dėstytojams, kurie nepriėmė. Tikėjo manimi, gal nujautė, kad prilips tie plaktukai man prie rankų ir dūšios. Prilipo. Bet tam reikėjo 15 metų juodo darbo. Kaip sakoma, juvelyro turi būti geležinis užpakalis, stiprios rankos ir jautri širdis. Dar ir dabar pasitaiko, kad paleidžiu kokį įrankį į sieną ar sulydau jau padarytą darbą, prie kurio sėdėjau ne vieną dieną. Ir manikiūro moterims pavydžiu“, - sako juvelyrė.

Pasak kūrėjos, geras papuošalas moteriai reiškia labai daug. „Man didžiausias komplimentas, kai klientė sako, kad be mano papuošalo jaučiasi kaip nuoga. Ką pasiūlyti, jaučiu intuityviai, pabendraavusi su žmogumi“, - sako D.Varnaitė.

Menininkė dabar laukia teatrų festivalio ir tarptautinės juvelyrikos parodos „Amber Trip“. Būdamama Lietuvos autorinės juvelyrikos asociacijos narė, joje kartu su kitais asociacijos nariais eksponuos naujausią savo kūrybą. „Kūrybinių planų visada galva pilna. Kartais labai noriu pamiršti nors dieną, kad mano darbas - kurti. Užrakinusi dirbtuvę vakare, suprantu, kad savo minčių užrakinti ten nepavyko“, - prisipažįsta menininkė.

KAS KĄ DOVANOJA

Romas DAMBRAUSKAS

Žinomas dainininkas Romas Dambrauskas, neseniai grįžęs iš gastrolių užsienyje, kur savo dainomis džiugino mūsų tautiečius, šį vakarą koncertą skiria moterims. Klaipėdos koncertų salėje vyksiantis dainininko pasirodymas ir vadinasi „Su Meile Jums!“ Tad apie programoje skambančių dainų turinį ir priminti nereikia. Jos skirtos Žemaitijos ir uostamiesčio moterims. Pasak atlikėjo, gražiausios dainos ir puokštės mylimoms moterims turėtų būti skirtos ne tik Tarptautinės moters dienos proga, bet ir kasdien.

KAS KĄ PRISTATO

Giedrius KUPREVIČIUS

Rytoj kaunietis kompozitorius, Lietuvos nacionalinės premijos laureatas Kauno dramos teatro „Rūtos“ salėje pristato atsiminimų knygą „Koncertas“, nes ji ir yra koncertas, su mano muzika, atlikėjais, manimi besidominančia publika, kritika, aplinka, kurioje formavausi, klydau, švenčiau pergales ir galiausiai esu laimingas“, - prisipažįsta žinomas muzikas. G.Kuprevičiui jo gyvenimo išpažintį, kurioje kalbama ir apie šeimą, protėvius, draugus, atskleisti padės jo bičiulis muzikologas V.Gerulaitis.

KAS KAM PADEDA

Nelė SAVIČENKO

Trijuose Lietuvos teatruose vaidmenis kurianti aktorė Nelė Savičenko pastaruoju metu rengiasi pristato atsiminimų knygą „Žuvėdros“, kurią režisuoja Oskaras Koršunovas, premjerai. Ji atliks pagrindinį Arkadinos vaidmenį. Tačiau aktorė turi darbų ir Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, kurioje dėsto būsimiesiems aktoriams ir noriai talkina studentams, kuriantiems filmus. „Tiek teatras, tiek kinas yra jaunų žmonių prerogatyva, todėl džiaugiuosi galėdama jiems padėti“, - sako N.Savičenko.

KAS KUO DŽIAUGIASI

Janina LAPINSKAITĖ

Šiandien savo gimtadienį švenčianti kino režisierė Janina Lapinskaitė prisipažįsta, kad labiausiai vertina ne elektroniniu paštu atsiųstus sveikinimus ar atvirukus, bet tuos dar neišnykusius popierinius. Moteris su nostalgija prisimena, kai jai vaikai ir anūkai kažką patys nupiešdavo gimtadienio proga ir užrašydavo nuoširdų linkėjimą. Taip pat režisierė, sukūrusi daugybę dokumentinių filmų apie paprastus, kiek keistus žmones, džiaugiasi, kai ją pasveikina tų filmų herojai.

Parengė Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Dukros, žmonos, mamos, bet pirmiausia - **chirurgės**

Taip jau susiklostė, kad chirurgo, ypač chirurgo onkologo, darbą dažniausiai dirbo vyrai. Tačiau laikai keičiasi ir į vyriškus kolektyvus vis dažniau ateina moterys. Tiesa - ne bet kokios, o kantrios, užsispyrusios, žinančios, ko nori, ir mylinčios savo darbą. Moterys, kurių artimieji jau seniai žino, kad jos - visų pirma gydytojos, o tik paskui dukros, žmonos, mamos.

Aida VALINSKIENĖ

Darbas - šventas dalykas

Vilniaus universiteto Onkologijos instituto galvos ir kaklo chirurgė Jolita Gibavičienė kadaise įgijo gydytojo otorinolaringologo specialybę, dirbo keliose gydymo įstaigose, o galiausiai pateko į Onkologijos institutą.

„Atsidūriau tarsi visai kitame pasaulyje - pasaulyje, kuriame karaliauja vėžys, kur visai kita operacijų apimtis, o ir pačios operacijos nuo tos klasikinės otorinolaringologijos labai skiriasi, - pasakojo gydytoja. - Čia tu visada turi galvoti į priekį - kas bus, jeigu liga vėl progresuos, ką toliau darysime. Negali pasakyti: aš išoperavau ir dabar jau viskas bus gerai“.

J.Gibavičienės teigimu, esi atsakingas už tai, ką darai, nes labai didelė tikimybė, kad pacientas ir vėl pas tave sugrįš. Nors tu savo darbą padarei idealiai, vėžys vis tiek gali recidyvuoti, nes jis „gudresnis“.

Onkologas, gydytojos teigimu, turi būti ryžtingas, sugebėti greitai priimti sprendimą, kantriai, nuosekliai ir ilgai dirbti. O tai, kad didžioji dauguma chirurgų yra vyrai, verčia pasitempti visomis prasmėmis - ir elgesio, ir profesinė: tu negali būti prastesnė, turi būti geresnė.

„Jeigu nori groti orkestre, iš pradžių turi pagroti prieš orkestrą ir įrodyti, kad tu moki groti. Taip pat ir medicinoje - atėjęs į kolektyvą privalai įrodyti, kad tu kažką sugebi, - sako J.Gibavičienė. - O prieš kitų specialybių gydytojus turime tam tikrą pranašumą: tai, apie ką šnekama tik teoriškai, mes matome realybėje. Ir rezultatai - net jei jis ir neigiamas - gauname greičiau. Nėra mūsų darbe jokių abejonių dėl to, „pataikei“ ar „nepataikei“, vaistai padėjo ar pacientas pats pasveiko“.

Chirurgė apie savo darbą gali pasakoti nesustodama. Apie asmeninį gyvenimą - kur kas mažiau, nes ir laiko jam lieka ne taip jau daug.

„Kai buvau jauna medikė, stengiausi daug dirbti, nes norėjau išmokyti, būti gydytoja, į kurią kreipiasi pacientai. Taip dirbdama „apaugti“ pacientais ir tada susidaro uždaras ratas - lyg ir norėtum dirbti mažiau, bet negali, nes į tave kreipiasi žmonės ir tu privalai jiems padėti. Rezultatas - darbas užima didelę dalį

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.

■ Onkologijos instituto chirurgių „desantas“ - dr. Giedrė Rudinskaitė, Jolita Gibavičienė ir Birutė Intaitė

gyvenimo, - sako J.Gibavičienė. - Manau, kad taip yra visose profesijose - jeigu žmogus nori ko nors pasiekti, jis tuo darbu gyvena. Medicina nėra kažkokia išimtis“.

Gydytojos sūnui dabar jau 26-eri. Jis užaugo, kartais atrodo, savarankiškai, nes jos šeimoje taip jau buvo priimta: darbas yra šventas dalykas.

Tai, kad didžioji dauguma chirurgų yra vyrai, **verčia pasitempti**

J.Gibavičienė pasakojo, kad kadaise, kai ji nusprendė tapti medike, tėtis visą kelią nuo Vilniaus iki Palangos jai smegenis „plovė“: pagalvok, tai ne tik baltas chalatas, o varginantis darbas, didelė atsakomybė, ar tau to reikia... Nepadėjo. Medikui buvo sugalvojęs tapti ir jos sūnus, tačiau senelis jį gana lengvai atkalbėjo.

„Dauguma šeimų nori turėti „savo“ gydytoją, tačiau pastebėjau, kad tiems, kurie medikais tapo tik todėl, kad norėjo jų tėvai, dirbti būna labai sunku. Visiškai

kita situacija, kai pats to nori, - tada džiugina tai, ką darai“, - sako J.Gibavičienė.

Operacinėje - kitas pasaulis

Onkologijos instituto chirurgė ginekologė Birutė Intaitė prieš dešimtmetį, kai jos sūnui buvo ketveri, sulaukė iš jo priekaišto: „Mama, aš noriu, kad tu būtum ne gydytoja, o mama“. Dabar sūnus pretenzijų nebereiškia, bet pasakė, kad tikrai užaugęs gydytoju nebus.

„Jis sakė, kad kiek prisimena savo mamą, ji visada dirbo. Liūdna, kad tokie sūnaus prisiminimai. Tad tikrai dėl mano darbo kenčia šeima. Bet aš negaliu nieko padaryti - toks buvo mano pasirinkimas“, - sako gydytoja.

B.Intaitė dirbti į Onkologijos institutą atėjo prieš maždaug 30 metų. Atėjo į vyrišką kolektyvą - Onkoginekologijos skyriuje tuo metu dirbo 9 vyrai. Buvo visko, tačiau kai mėgsti savo darbą ir turi kantrybės, viskas atsistoja į vietas.

„Tada Onkologijos institutui vadovavo prof. Laima Gričiūtė, kuri nuolat man sakydavo, kad aš privalau eiti mokytis ir vėžio biologijos, ir chemoterapijos, ir statistikos, ir imunologijos... Aš nesuprasdavau, kodėl man neleidžiama to laiko skirti vien tik chirurgijai, - pasakoja gydytoja. - Dabar labai puikiai suprantu, ko profesorė siekė, - ji norėjo, kad aš perprasčiau

vėžį. Onkologija yra labai plati ir iš pradžių tai atrodo visiškai kitas pasaulis. Tu turi nuolatos galvoti, kaip yra dabar, kaip bus ateityje, jei vėžys recidyvuos, ką tu darysi po metų, po penkerių. Juk pacientė, kurią operavai, ligai atsinaujinus, vėl sugrįš pas tave. Onkologinėje chirurgijoje labai retai būna taip, kad tu išoperavai, žmogus išvažiavo ir viskas yra gerai“.

B.Intaitė teigia jau beveik pamiršusi, ką reiškia pasipuošti, pasidažyti, - tokius dalykus labai riboja darbo pobūdis. O ir apie savo problemas ar savijautą galvoti nelabai yra kada. Nori nenori operacinėje viską pamiršti - ir asmenines, ir sveikatos problemas. Susikaupi ir aplinkinis pasaulis nebeegzistuoja - egzistuoja tik pacientas, kuriam stengiesi padėti.

Kiek pacienčių per savo gyvenimą operavo B.Intaitė? Vargu ar tai įmanoma suskaičiuoti. Tačiau, pasak jos, tokios jau susiklostė tradicijos: jei pas tave pateko pacientė ir tu ją operavai, lieki atsakinga už ją visą jos likusį gyvenimą - tikrini kaip įmanoma dažniau, kad tik kuo anksčiau aptiktum, jei liga atsinaujins, ir pritaikytum gydymą. Vis dėlto gydytojas ne visagalis. Toli gražu ne visada pavyksta ligą įveikti. O blogiausia, kad visą tą skausmą dėl „pralaimėjimo“ prieš vėžį nešiojiesi širdyje, - sveikatos tai tikrai neprideda. Tačiau viską atperka pacienčių dėkingumas.

„Mane džiugina, kad jaunos merginos pagaliau suvokia būtinumą nuolatos rūpintis savo ginekologine sveikata, - sako B.Intaitė. - Kuo geriau jos tai suvoks, tuo mažiau darbo aš turėsiu, nes anksti pastebėjus tam tikrus pakitimus galima išvengti rimtų problemų“.

Darbe - lyg žuvis vandenyje

Onkologijos instituto pilvo chirurgi dr. Giedrei Rudinskaitei kartais operacinėje tenka praleisti net 13 valandų, tačiau kitą rytą ji vėl pasirodo darbe, lyg ir nebūtų buvę tos varginančios vakarykštės dienos. Kolegos sako, kad ji perfekcionistė, stengiasi padaryti viską geriau, nei įmanoma. Parako turi tiek, kad kartais atrodo, jog ją tuojau reikės stabdyti.

„Pailsiu savaitgalį ir vėl galiu stoti prie darbų, - sako moteris. - Tiesa, ir fizinės sveikatos tai nemažai reikalauja, tačiau mūsų darbe daugiausia reikia charakterio stiprumo ir ištvermės. Chirurgija yra gyvenimo stilius. Kiekvienas gyvenime renkasi savo kelią, kas jam priimtina, kas jam įdomu. Jei gu dirbi darbą, kuris tau patinka, tada tau įdomu ir gali gyvenime daug pasiekti“.

Gydytoja pasakojo, kad jos mama, akių ligų gydytoja, gerai žinojo, koks yra mediko darbas, dar dukters pasirinkimui nepritarė. Prieš baigiant mokyklą vasarą ją įdarbino chirurgijos kabinete, kad pamatytų viską iš arti, išsigastų ir apsigalvotų. Tačiau sulaukė priešingos reakcijos - dukrai ten labai patiko ir ji tik dar geriau suprato, kad nori tai tęsti. Tad mamai beliko susitaikyti ir dukrą palaikyti.

„Darbe aš jaučiausi kaip žuvis vandenyje, - sako chirurgė. - Man įdomus mano darbas ir visiškai neįdomu, ką kiti žmonės apie tai galvoja. Man patinka padėti žmonėms, malonu, kai matai savo darbo rezultatus, kai žmogus, kurį operavai, pasveiksta. Tai pats didžiausias apdovanojimas. Kiekvienas darbas, jei darai jį nuoširdžiai, užima pagrindinę gyvenimo dalį. Šeima, žinoma, nukenčia, tačiau viską galima suderinti“.

G.Rudinskaitė teigia neleidžianti sau abejoti tuo, ką daro, nes klysti - per didelė prabanga. O daro tai, kas, jos manymu, gali labiausiai padėti pacientui.

„Visada turiu vilties, kad galiu pacientui padėti, galiu jį pagydyti ar bent prailginti jam gyvenimą, - sako chirurgė. - Tačiau faktas tas, kad gamtos nugalėti negalima, - galima tik ką nors šiek tiek pakoreguoti. Todėl kartais, kad ir kaip būtų skaudu, turi pasakyti pacientui, jog chirurginis gydymas jau nebus efektyvus“.

Dalykiška, rimta, konkreti, žinanti, ką daro ir ko siekia, - tokia yra chirurgė G.Rudinskaitė, dažnai net iš kolegų vyrų sulaukianti gero žodžio ir komplimentų.

Nomeda Kazlaus

Pasaulio muzikos teatrų scenose Lietuvos vardą garsinanti solistė **Nomeda Kazlaus** trečiadienį savai publikai pažėrė visą vėrinį lietuvių vokalinės muzikos perlų. Unikali programa su džiaz elementais publikai kiek netikėta, bet tuo ir įdomi. O pati solistė džiaugėsi, kad atėjo metas, kai daugiau laiko ir savo talento gali skirti pasirodymams Lietuvoje, nes čia jos namai, auga dukrelė.

atvėrė lietuviškų dainų skrynele

Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje vykusiame koncerte, kuriame kartu su Nomeda dalyvavo jos ištikimas koncertų bendražygis pianistas Linas Dužinskas, saksofono virtuozas Kęstutis Vaiginis ir kanklininkė Aistė Bružaitė, sulaukė publikos ovacijų dėl žinomų lietuvių kompozitorių - nuo Juozo Naujalio, M.K.Čiurlionio iki Vytauto Kernagio, Zitos Bružaitės ir kt. - kūrinių interpretacijų originalumo. Ši programa, kelias ir po kitus Lietuvos miestus.

- Nomeda, jūs dar prieš keiserius metus daugiau laiko skirdavote užsienio išvykoms. O dėl to, kad jūsų talentas ilgesniui laikui sugrįžo į gimtąjį Vilnių, gal „kalta“ jūsų dukrelė Odabela, kuriai jau ketveri metai?

- Pasirinkau daugiau muzikinės veiklos Lietuvoje, kurios turiu per akis, žinoma, dėl dukros. Taip jau yra, kad mergaitė auga čia, kur mano namai, tėvai, o jos - seneliai. Kai gimė Odabela, turėjau planų vykti į užsienio scenas, bet mamoms pareigų režimas viską pakoregavo. Daug ką teko pergaltoti ir pakoreguoti. Nors savo gyvenimo be dainavimo neišsivaizduoju, viršų paėmė motinystė. Tai, mano įsitikinimu, yra pirmučiausia moters priedermė. Motinystė tarsi mane dar labiau pakylėjo, išaugino naujus sparnus, o balsas taip pat įgavo naujų muzikinių niuansų.

- Yra paplitusi nuomonė, kad moters artistės karjera dažnai baigiasi tada, kai gimsta vaikai. Jūsų pavyzdys, regis, tai paneigia, nes pastarųjų metų koncertai vyko ne tik Lietuvoje kartu su žymiais pasaulio solistais Oskaru Marinu (Oscar Marin), kuris, kaip ir jūs, yra garsiosios Monserat Kabaljė (Montserrat Caballe) mokinys, britu Ianu Storiu (Ian Storey), su kuriuo pernai vykusiame koncerte atlikote operos „Tristanas ir Izolda“ antrąjį veiksmą dalį, bet ir svetur. Tad veiklos nesumažėjo?

- Esu įsitikinusi, kad moterys, kurių gyvenimas susijęs su scena, kaip tik sielos ramybę gali atrasti savo vaikuose, nes jie suteikia gyvenimo pilnatvės jausmą. Tokios palaimos moteris, save atidavusi vien tik karjerai, mano nuomone, nepajus. Turiu galvoje ir kitų profesijų karjeros siekiančias moteris. Tad tikrai gerbtinos tos, kurios šiais laikais sugeba suderinti ir viena, ir kita. Bet visada gyvenime labiausiai vertinu laisvą pasirinkimą, todėl gerbiu ir kitokių požiūrį. Teneįsiveidžia vyrai, tačiau moteris turi likti moterimi, bet ir neprarasti savų siekių.

Irmanto Sidarevičiaus nuotr.

- Jus publika pažįsta ne tik kaip operos primadoną, bet ir televizijos „Auksinio balso“ konkursų žiuri narę, kuri negailėjo kritikos ir vertingų patarimų jauniems atlikėjams. Kaip vertinate jaunuosius Lietuvos talentus, atliekančius įvairių žanrų muziką?

- Lietuvoje visada buvo, yra ir tikrai bus daug talentingų jaunų žmonių. Svarbu, kad jie sau patys keltų aukštus reikalavimus ir nuolat tobulėtų. Tų konkursų rezultatai mane džiugina, nes išryškėja tie žmonės, kurie dirba, kurie stengiasi, turi ambicingų tikslų, kurių ir siekia. Po paskiausio konkurso likau sužavėta Jeronimo Miliaus galimybėmis atlikti skirtingų žanrų kūrinius ir jo atkaklumu bei, sakyčiau, sportininko charakteriu. Atlikėjui to labai reikia: nenusileisti, tobulėti, žengti pirmyn, iš savęs reikalauti maksimumo. Džiaugiuosi, kad jis jau dainuoja ir profesionalioje teatrų scenoje, o šiomis dienomis atlieka pagrindinį vaidmenį Kauno muzikinio teatro premjeroje „Grafas Montekristas“. Beje, man patiko ir Liudas Mikalauskas, kuris kaip solistas profesionalas pasirinko labai teisingą kelią - populiarinti konkurse būtent lietuvišką vokalinę muziką,

kuri yra puiki, bet mažiau žinoma klausytojų ir žiūrovų auditorijai.

- Jūs pati tik ką parengėte programą „Lietuviškos vokalinės muzikos perlai“, kuri pratėsia jūsų dar prieš penkerius metus inicijuotą tikrą gal kiek primirštos lietuvių autorių kamerinės muzikos parodą. Jau įvyko vienas koncertas Filharmonijoje, kokių miestų publika dar galės

išgirsti tuos kūrinius? Ką manote apie tai, ar toji programa aktuali šiandien, kai koncertų salėse karaliauja daugiausia anglų kalba atliekamas „popsas“?

- Man regis, tai labai aktualus ir reikalingas tęstinis projektas, kurį pradėjome 2009 metais, kai šventėme Lietuvos vardo paminėjimo istoriniuose šaltiniuose 1000-metį. Tad jis būtinas ir bus dar pratęstas ateityje, nes tai, kas yra mūsų tautos dvasioje, tai, kas lietuviška, svarbu išsaugoti, kad nepranyktume globalizuotoje erdvėje. Kartu su manimi dalyvaujantys atlikėjai - pianistas L.Dužinskas, saksofonininkas K.Vaiginis ir kanklininkė A.Bružaitė - tartum vartome lietuvių muzikos antologiją, kurios autoriai - mūsų tautos meną garsinantys kompozitoriai. Tas darbas yra prasmingas, nes yra nuostabių lietuviškų kūrinių, kurie malonūs ausiai ir jaudina širdį. Tai gal kiek atnaujinta pažintis ne tik su muzika, bet ir su poezija. Šis unikalus su tarptautinio lygio atlikėjais koncertinis turas, manau, skatina tautiškumą, įrodo, kad verti dėmesio ir lietuvių autoriai. O koncertai numatyti: kovo 18 d. Alytaus kultūros ir komunikacijos centre, kovo 20 d. Jonavos kultūros centre, o balandžio 18 d. Klaipėdos muzikiniame teatre. Labai džiaugiuosi, kad uostamiestyje prie mūsų prisijungs miesto meras, žinomas džiaz atlikėjas Vytautas Grubliauskas.

- Kas naujo jūsų šiomet tęsiamame prieš penkerius metus pradėtame verti muzikos perlų vėrinyje?

- Programoje yra daug naujų kūrinių, net specialiai sukurtų man, kaip anai kompozitorė Vaida Striaupaitė-Beinarienė sukūrė labai įdomią kompoziciją balsui, fortepijonui ir kanklėms pagal Vytauto Mačernio eilėraštį „Temsta“. Taigi nauja ir tai, kad pakviečiau prie mūsų prisijungti kanklininkę Aistę, kuri mane sužavėjo savo atliekama įvairių žanrų muzika. Įdomu tai, kad tuomet, kai

prieš penkerius metus vyko pirmasis mūsų koncertų turas, aš laukiau si vaikelio, o štai dabar to laukimo stebuklo sušildyta Aistė. Tad gal net simboliška ir prasminga, kad tie koncertai vyksta laukimo ir džiaugsmo metu. Abi pasijuokėme, o kas bus dar po penkerių metų... Koncertą pradedame J.Naujalio „Noktiurnu“, o baigiame kompozitorės Z.Bružaitės „Elegiją“, kurią jau yra pamėgę klausytojai. Žinoma, neapsieisime ir be Algimanto Raudonikio „Švelnumo“, o staigmena - kas iš V.Kernagio repertuaro.

- Visai neseniai pasirodėte nauju amplua - vedate autorinę televizijos laidą „Skambantys pasauliai“ su pasaulinio garso muzikos pasaulio įžymybėmis. Gal kada nors esate svajojusi tapti žurnaliste ar laidų vedėja?

- Kadangi aš dar besimokydama M.K.Čiurlionio menų mokykloje mokiausi fortepijono specialybės ir muzikologijos, vėliau Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje taip pat iš pradžių įstojau į muzikologiją, o paskui perėjau į vokalo studijas, tad esu parašiusi ne vieną straipsnį apie žymius solistus, ir vesti tokias laidas apie tas ryškias pasaulinio garso kultūros asmenybes, su kuriomis man teko susitikti, kurie man įdomūs, yra malonumas man pačiai. Džiaugiuosi, kad mūsų mintys apie muziką, to žmogaus gyvenimo kelią gali sudominti ir kitus. Mano tikslas toje laidoje ir yra atskleisti pašnekovo portretą, bei jo gyvenimo credo, jo žinomiausius darbus ir sėkmės paslaptį, požiūrį į vieną ar kitą dalyką arba reiškinių.

- Ar neketinate, kalbindama savo pašnekovus, įtraukti nūdienos pasaulio politikos aktualijas?

- Tai ne politinė, o kultūros laida, tačiau, be jokios abejonės, teks paliesti ir aktualią taikos pasaulyje temą. Juk ne veltui yra sparnuotas posakis, kad muzika gali išgelbėti pasaulį.

■ Koncerte Vilniuje su garsiąja operos primadona Monserat Kabaljė (2010)

■ Primadonai scenos kostiumus kuria mados namai „Cantas“

Ališauskų pranašas - Kaziukas

Kadaise, kad patektų į Kaziuko mugę, tautodailininkai **Dalia** ir **Jonas Ališauskai** ropšdavosi net per turgaus tvorą. Iš pradžių mokytojavę (Dalia mokė matematikos, Jonas vedė darbų pamokas) sutuoktiniai įniko į medžio meistrystę, virtusią rimtu pragyvenimo šaltiniu. Dirbtuves grūdų sandėlyje įsirengusiems Ališauskams - jau 27-oji Kaziuko mugė.

Deimantė ZAILSKAITĖ

Pasigenda spontaniškumo

Senuosiuose Trakuose, Vytauto Didžiojo gimtinėje, dirbtuves įsirengę Ališauskai kiekvienais metais Kaziuko mugės laukia su didžiuliu nekantrumu.

„Mums Kaziukas - kaip pavasario ir ateinančių metų pranašas, pagal jį sprendžiame, ar metai mums bus geri, ar nelabai. Pasitikriname savo naujus gaminius, ką per žiemą sugalvojome, pasižiūrime, kaip reaguoja pirkėjai. Kaziukas - kaip virsmas: nauji metai, naujas sezonas, naujos viltys. Tik Kaziukas labai keičiasi nuo pirmųjų kartų, kai į Kalvarijų turgų mes lipdavome per tvorą su lagaminėliu, kad užsiimtumė vietą: atidaro nuo septynių ryto, bet ten jau visi užsiėmę vietas sėdi. Dabar Kaziuke sėdi vieni verslininkai, jau nebėra tokio spontaniškumo kaip anksčiau, kai studentai iš Dailės akademijos kažką susilipdydavo, susimeistraudavo tam kartui ir parduodavo. Spontaniškumo mes jau pasigendame - jau visi rimti verslininkai ir kiekvienas suinteresuotas parduoti“, - sako įvairius gaminius iš medžio drožiantis 55 metų J. Ališauskas.

Ilgą laiką Dalia ir Jonas duoną valgė iš pedagoginio darbo. Tiesa, kaip matematikė Dalia turėjo aiškiai išreikštą potraukį menams, Jonas irgi - dar vaikystėje vis bandydavo išdrožti kokią mašinytę. O sukūręs šeimą Jonas savo rankomis susimeistravo namams reikalingiausius daiktus, kaip staliuką ar dviaukštę lovą vaikams. „Pačioje pradžioje, kai kūrėme kadaginius padėkliukus, tai žmona juos šlifudavo, o vaikai namuose rinkdavo kokius rėmelius“, - prisimena Jonas, pradėjęs nuo nesudėtingų medinių padėkliukų, pjaustymo lentelių ir perėjęs prie sudėtingesnių - medinių indų, virtuvės įrankių, žaislų ar suvenyrų.

Šiuo metu pagrindinis Dalios kūrybinis darbas - medžio inkrustavimas augmenija, kai naudoja vasarą surinktas ir išdžiovintas žoleles. „Iš tikrųjų aš mėgdavau per matematikos pamokas ir padainuoti, ir pajuokauti - pamokas vesdavau šiek tiek netradiciškai, nes vaikus matematika reikia sudominti. Kai kada mane ir bardavo, bet aš sa-

kydavau: vaikai į mano pamokas eina noriai, nes žino, kad jiems bus įdomu, - pasakoja D. Ališauskienė, paklausta, kaip nuo matematikos perėjo prie medžio rankdarbių. - Matematika ėjo lygiagrečiai su kraštotyra, folkloru, tada perėjau į floristiką. Atsimenu „Litexpo“ kalėdinės puokštės konkursą, kai Riešės vidurinė mokykla pelnė prizines vietas, mes iš nieko kūrėme puokštes - nueiname į laukus, prisiskiname žolyčių. Ir iš to išsirutuliojo kai kurie mūsų darbai, ypač va šitie unikalūs, kurie yra su žolėmis“, - pasakoja polinkį į meną turinti moteris.

Kuria grūdų sandėlyje

Šiuo metu sutuoktiniai Ališauskai plūša tik savo dirbtuvėse, mokytojavimo etapas likęs praeityje. Dalia prisipažįsta iš pradžių mokyklai jautusi sentimentus. O Jonas? „Jeigu atvirai, tai nebent prisipačiuoja koks negeras sapnas, paskui nubundu ir pagalvoju: ačiū Dievui,

aš jau nebe mokytojas. (Šypsosi.) Ateina rugsėjo pirmoji ir toks palengvėjimas, kad nereikia eiti į mokyklą“.

Bet tam, kad grūdų sandėlyje įsirengtų savo dirbtuves, sutuoktiniai pardavė Riešėje susikurtus namus. Ir sako nė karto nesigailėję dėl tokio rizikingo sprendimo, nors pirmas vaizdas, kai įkėlė koją į šias patalpas, buvo siaubingas. „Ar kada teko būti grūdų sandėlyje? Žinoma, tų grūdų visur pribyrė, visose pakampėse jų pilna ir jie suplėkė. Tiesiog žiurkių rojus. Šiomet po Kaziuko kaip tik bus dešimt metų, kai nusipirkome šias patalpas. Mūsų sprendimą kitiems buvo sunku suprasti: Riešėje gražiai gyvenate, ir namas, ir aplinka sutvarkyta, paskui išsikraustote į kažkokį sandėlį... - prisimena tautodailininkas J. Ališauskas, ilgai netrukus pasistatęs naujus namus už 15 km nuo dirbtuvių. - Būtinai norėjome atskirti namų ir darbo vietą, nes gyvenant Riešėje viskas buvo vienoje vietoje - po namu buvome

įsirengę dirbtuves. Vienas dalykas, ir triukšmas, ir visur dulkės. Kitas dalykas, nėra darbo dienos pabaigos, atrodo, dirbi ir dirbi, dirbi ir dirbi iki vėlumos“.

Ar tautodailininkams pavyksta išgyventi iš savo amato? „Reikia suktis. Jau taip ateina vasara ir galvoju: Jėzau, kaip gražu - prie ežero gyvename, - o reikia važiuoti į šventes, į muges. O ir išvažiuoti ilgesniui laikui ir palapioti po kalnus dviese negalime. Mes kalnuose ir susipažinome - per A. Juzevičiaus turiadą Kaukaze 1980 metais“, - sako trejais metais už sutuoktinį vyresnė D. Ališauskienė.

Medžio drožėjų nedaugėja

Tautodailininkui J. Ališauskui lietuviškas medis drožybai kuo puikiausiai tinka. Kaip sako, mėliausias, žinoma, ąžuolas, taip pat darbui labai tinka juodalksnis - gražus, turintis raudonumo, nesunkiai apdirbamas ir gana tvirtas.

„Kiekvienais metais Kaziuko mugė vis plečiasi, atrodo, daugėja

meistrų, bet kai mes daug metų tuo užsiimame ir juos pažįstame, matome, kad atsiranda ne nauji meistrai, atsiranda tik perpardavinėtojai. Dabar visi labai gudrūs. Ir pas mus daug tokių atvažiuoja: ar galima, mes iš jūsų paimsime gaminius, nuotraukas įkelsime į savo svetainę ir pardavinėsime? Tas pats ir Kaziuko mugėje. Vienas dalykas, kad jau išsigimsta pagal savo asortimentą, o kitas dalykas, kad yra daug tokių, kurie paprasčiausiai apsiperka Gariūnuose, kur šaukštai, pyptės, visokie mediniai dalykėliai atkeliauja iš žemesnio pragyvenimo lygio šalių. Rudenį viename renginyje su jais net kariauome: „gariūninius“ daiktus pardavinėja su tautinio paveldo vėliava: čia - paveldo gamintojas, aš - tautodailininkas. Aš nesakau, kad jiems reikia uždrausti prekiauti, bet ten, kur stovi tautinio paveldo meistrai, lįsti su „gariūniniais“ šaukštais - reikia bent jau sąžinės turėti. Tad meistrų nelabai atsiranda, ir gamintojų, kurie su medžiu dirbtų, apie Vilnių nelabai daug, todėl mes turime savo nišą“, - pasakoja J. Ališauskas.

Mama, aš esu išminuotojas

Viktoro Purio nuotr.

Kaune gyvenantis **Kazimiras Bogdanas** stengiasi per daug neafišuoti, kokios išskirtinės profesijos atstovas jis yra. 26-erių vaikiną tarnauja Lietuvos kariuomenėje kaip išminuotojas, tiesa, būdamas karininkas, ne kiekvieną dieną susiduria su sprogmenimis, paprastai vyksta tik į dideles ir ypač sudėtingas operacijas.

Deimantė ZAILSKAITĖ

„Tarnauju Juozo Vitkaus inžinerijos batalione Sprogmenų neutralizavimo būryje - esu pirmo būrio vadas, - susitikus prisistato K.Bogdanas. Jeigu reikia, kad būtų iš karto identifikuotas kaip specialistas, tiesiai šviesiai sako, kad jis - išminuotojas. „Taip konkrečiai šia sritimi nesidomėjau ir neskyriau jai tiek daug laiko, bet gyvenime tiesiog pasitaikė tokia galimybė, kad gavau pasiūlymą užimti išminuotojų būrio vado vietą. Pasvarsčiau, kad išminuotojo darbo specifiška yra gana įdomi, reikalaujanti didelės atsakomybės, ir pagalvoju: o kodėl gi ne? Mano artimieji reagavo gan teigiamai, dažniausiai tėvams plačiai nepasakoju, kokia mano profesijos specifiška - apie tai jie sužinos skaitydami straipsnį“, - šypsosi Lietuvos kariuomenėje tarnaujantis vaikiną.

Kazimiro vaikystė saugiai prabėgo Druskininkuose, su bendraamžiais žaidžiant karą, žiūrint karinius filmus, kurių „romantika“ pakėri daugelio berniukų širdis. „Ačiū Dievui, kad vaikystėje su sprogmenimis nesusidūriau ir smalsumo genamas jų neardžiau, nes, kaip rodo patirtis, Lietuvoje daug vaikų ir suaugusių žmonių žūsta neatsakingai elgdamiesi su sprogmenimis“, - pasakoja mėgstamą darbą dirbantis pašnekovas.

K.Bogdanas sako nė karto nesigailėjęs, kad pasirinko didelės rizikos darbą, nors kiekvieną kartą susidūrus su sprogmeniu reikia nemažai drąsos. „Visą laiką ugdomas lietuviška dvasia, susimąstai: ogi kodėl netarnauti savo šaliai. Tai, ką aš darau, man teikia malonumą ir tiesiogiai padeda Lietuvos žmonėms ir pačiai Lietuvai. Nes Lietuvoje, galima sakyti, vien dėl to saugiau, kad mes atliekame savo darbą. Įsivaizduokite, jeigu keli tūkstančiai sprogmenų kiekvienais metais patektų į žmonių rankas, kuo tai galėtų baigtis. Tai galėtų baigtis labai liūdnomis situacijomis. Bet kiekvieną dieną aš matau vis gražesnę ir saugesnę Lietuvą. Manau, Lietuva yra nuostabi šalis ir tarnauti jos kariuomenėje man tikrai labai didelė garbė“.

Sprogimo būta įspūdingo

Kaip dabar atsimeina, pirmasis rimtas išskvietimas buvo prieš kelerius metus, kai išminuotojai „reikalų turėjo“ su aviacijos bomba, rasta Tauragės mieste. Tada Kazimiras suprato, koks rimtas išminuotojo darbas, nes turi galvoti ne tik apie sprogmenų neutralizavimą... „Atsimenu, išskvietimo metu dėl purvo negalėjome identifikuoti vieno sprogdiklio, tai lėmė, kad turėjome maksimaliai evakuoti žmones ir tik panaudoję specialias stakles, perpjovę bombą ir išvalę sprogmenis, galėjome ją galutinai neutralizuoti. Operacija truko gana ilgai“, - prisimena išminuotojas, akcentuodamas, kad tokiose situacijose labai svarbu išlikti ramiam.

Kaip sakoma, išminuotojai gyvenime klysta du kartus: pirmą kartą, kai pasirenka šitą profesiją, antrą kartą, kai nepasiseka... „Išminuotojo darbas yra labai nekasdieniškas, - pripažįsta Kazimiras. - Vieną dieną gali sprogdinti ledų sangrūdą upėje, kitą dieną

■ Vyresnysis leitenantas Kazimiras Bogdanas

jau gali važiuoti naikinti raketų, kurių galiojimo laikas pasibaigęs. Pavyzdžiui, Šventosios uoste buvo rasta keli šimtai prieštankinių minų, kaip įtariame, greičiausiai Antrojo pasaulinio karo metais buvo siekiama jas sunaikinti ir taip pagilinti uostą. Pavyko vieną miną pamatyti išardytą: viduje išlikusi tokia pat, kokia buvo prieš daug metų: ten esanti sprogstamoji medžiaga savo efektyvumu tebekėlė pavojų...“ - pasakoja vaikiną, kuris norėdamas apsaugoti artimuosius, ypač savo merginą, stengiasi per daug nepasakoti apie darbo kasdienybę.

Galingiausias sprogmuo, su kuriuo Kazimiras susidūrė akis į akį, buvo 500 kg bomba,

раста Kutiškėse (Radviliškio rajone): „Rado me aviacijos bombą, kuri realiai turi apie 250 kg sprogstamosios medžiagos. Ir neutralizuojant jos sprogimas buvo tikrai įspūdingas, palikęs žemėje labai didelę duobę... Bet galėjome sakyti, kad ji nėra tokia pavojinga, kokia turėjo būti, nes buvo nemesta, tai yra neperėjusi į kovinę padėtį... Tačiau jeigu viskas yra daroma teisingai ir pagal instrukcijas, nelaimių riziką galima sumažinti iki minimumo“, - neabejoja vaikiną, kuris tokiais žodžiais turbūt ramina ir savo merginos širdį.

Kazimiras sulaukia daug klausimų apie pavojais dvelkiantį darbą, ypač iš savo draugų. „Jie dažnai

netiki, kad užsiimu tokia veikla, nes nesireklamuoju, kad esu išminuotojas. Be abejo, kai pasakau skaičius, koks užterštumas Lietuvoje, kiek iš tikrųjų Lietuvos kariuomenės išminuotojai turi darbo, tada jie susimąsto ir pagalvoja, kad dar daug ko nežino apie išminuotojo darbo specifišką. Kai kurie žiūri skeptiškai, nes mano, kad Lietuvoje visiškai nėra sprogmenų. Bet kai papasakoju, patiki, kad išminuotojams Lietuvoje tikrai darbo yra dar daugeliui dešimtmečių“.

Randomų sprogmenų nemažėja

Išminuotojų sostinė galima vadinti Kauną, kur įsikūręs Lietuvos kariuomenės Juozo Vitkaus inžinerijos batalionas, o skyriai su nedidelėmis specialistų grupėmis išmėtyti po visą Lietuvą. „Gera mūsų darbe tai, kad lengva pamatuoti darbo rezultatus. Pavyzdžiui, mūsų kariuomenės padalinys per metus Lietuvoje gauna beveik tūkstantį išskvietimų, beveik kasdien. Sprogmenų vis dar randama visoje šalies teritorijoje, kaip rodo statistika, daugiausiai tose vietose, kur I, II pasaulinio karo metais vyko intensyviausi mūšiai: aplink didžiuosius miestus, ties buvusios nacistinės Vokietijos ir sovietinės Lietuvos riba - tai Vilkaviškio, Šakių, Šilutės rajonai. Tos vietos labai užterštos“, - atkreipia dėmesį karininkas.

Jis apgailestauja, kad sprogmenų nemažėja, šie tūno žemėje, tarsi laukdami, kada bus iškelti į paviršių. „Jeigu tik įtariate sprogmenį, iš karto skambinkite policijai, dar galite pažymėti tą teritoriją, pavyzdžiui, akmeniu ar „stop“ juosta, ir laukti išminuotojų“, - ragina K.Bogdanas. - Žmonės kartais stiklinį butelį ar motociklo bakelį palaiko sprogmeniu. Bet jie teisingai daro, kad apie tai praneša - nereikia pačiam krapštyti ir bandyti įsitikinti, ar tai sprogmuo, ar vis dėlto vamzdžio gabalas. Kai kurie sprogmenys yra specifinės išvaizdos, tuos galima atpažinti labai greitai, ypač jeigu jau esi su jais susidūręs. Prieš priimdamas sprendimą, išminuotojas turi atsitraukti du žingsnius atgal, pagalvoti ir tik tada nuspręsti. Lietuvoje vykdamas operaciją, ačiū Dievui, išminuotojai visi liko gyvi, sveiki, nors tie, kurie grįžta iš misijų, pasakoja apie tokias situacijas, kai jiems tiesiai į akis žiūrėjo mirtis“.

Improvizuotų sprogmenų neutralizavimo operacijos labai skiriasi nuo tų, kurias paprastai matome įtempto veiksmo filmuose. „Dažniausiai sprogmenų neutralizavimo užduotis atlieka robotai. Priklausomai nuo sprogmenų dydžio ir galimo pavojaus, išminuotojas būna kelių šimtų metrų atstumu, tik šarvuota transporto priemonė gali šiek tiek arčiau privažiuoti. Jis visada turi valdymo pultą ir atlieka žvalgybą. Robotas turi visas galimybes sprogmenį neutralizuoti, bet jeigu jis negali privažiuoti ir kažko atlikti, tada eina žmogus apsauginiu kostiumu... - apie darbo specifišką misijose pasakoja išminuotojas.

Ką Kazimiras norėtų pasakyti žmonėms, kurie žaidžia su mirtimi, kai neatsakingai krapšto rastus įtartinus objektus? „Kiekvieną žmogų raginu nevaizduoti didvyrio ar didelio specialisto ir labai nesidomėti sprogmenimis, neturint specialaus išsilavinimo, nes per daug dedate ant kortos. Radau bombą ar sprogmenį - neliesk ir skambink policijai, taip padarysi gerą darbą visuomenei. Išgelbėsi galbūt ne vien savo gyvybę, bet ir aplinkinių žmonių. Vien jau tai, kad žmogus paskambina ir praneša apie sprogmenį, jis yra vertas didelės pagarbos. Nes yra tokių, kurie vedami smalsumo bando kažką su sprogmeniu daryti, nors tai griežtai draudžiama ir labai pavojinga. Paskui labai liūdna žiūrėti į berankius, beakius jaunus vaikus, kurie nesuprato, kaip stipriai rizikuoja savo gyvybę“, - sako išminuotojas.

A LYGA 2014

Jau šiandien Klaipėdoje vietos „Atlanto“ ir Alytaus „Dainavos“ rungtynėmis prasidės Lietuvos futbolo A lygos čempionatas. „Sporto gyvenimas“ siūlo prisiminti pagrindines praėjusio sezono ir šio tarpsezono intrigas ir susipažinti su 2014 m. A lygos pirmenybių dalyviais.

R Evaldas GELUMBAUSKAS
„Respublikos“ žurnalistas

Praėjusiam sezone A lygoje žaidė 9 komandos. Varžybų eiga didesnės intrigos nežadėjo: Vilniaus „Žalgiris“ užtikrintai žygiavo link pažadėtojo čempionų titulo, sezono atradimu tapęs Klaipėdos „Atlantas“ įsitvirtino antroje pozicijoje, o atjaunėjęs Panevėžio „Ekranas“ gynė trečią vietą nuo taip pat atjaunėjusios Marijampolės „Sūduvos“. Apatinėje lentelės dalyje klubai anksti išsidalijo vietas ir laimės ieškojo tik Lietuvos futbolo federacijos (LFF) taurės varžybose. Tačiau sezono pabaiga kaip reta pavyko.

„Žalgiris“ per paskutines penkerias rungtynes surinko vos 4 taškus ir tik neįtikėtinas Gargždų „Bangos“ akibrokštas Klaipėdoje išgelbėjo žaliai baltus nuo papildomos auksinės dvikovos su Klaipėdos „Atlantu“. Bronzos medalius rankose laikė Marijampolės „Sūduvos“ futbolininkai, bet taiklus Vaido Slavicko šūvis į Tauragės „Tauro“ vartus apdovanojimų svarstykėlę nusvėrė „Ekranas“ pusėn.

Prieš naują sezoną didžiausios intrigos vyko ne futbolo aikštėje, o posėdžių salėse. LFF Licencijavimo komitetas A lygos licencijas suteikė net 12 komandų, bet į čempionatą buvo priimta tik 10 klubų. Už borto, apeliuojant į sportinį principą, liko pernai paskutinę vietą užėmęs Tauragės „Tauras“. Į viršų pakilo I lygos nugalėtojas „Klaipėdos granitas“ ir trečią vietą užėmė „Trakai“. Klaipėdiečiai skambiais pareiškimais nesišvaisto, o kelis buvusius Lietuvos rinktinės futbolininkus pasikvietę „Trakai“ įžūliai pranešė kovosiantys dėl A lygos apdovanojimų. Per žiemą gerokai susilpnėjo Panevėžio „Ekranas“ ir „Šiaulių“ pozicijos, paslaptį išliko Alytaus „Dainava“. Tačiau naujų investuotojų lėšos prikelė Gargždų „Bangos“ ir Pakruojo „Kruojos“ ambicijas.

Vis dėlto, nepaisant visų klubų ambicijų, A lygos lyderių trejetas jau dabar gana aiškus. Kokybiškai atsinaujinęs čempionas Vilniaus „Žalgiris“ sieks ir toliau diktuoti futbolo madas, o permainingi išsivėję vicečempionas „Atlantas“ tikisi neužleisti savo pozicijų. Į trečią vietą realiausiai pretenduoja Marijampolės „Sūduva“. Pernai be apdovanojimų likę marijampoliečiai šį sezoną yra pasirėngę sugrįžti į lyderių gretas.

VILNIAUS
„ŽALGIRIS“

(2013 m. 1 vieta.
Rezultatyviausias:
Kamilis Bilinskis - 21 įvartis.)

Prieš sezoną pirmuoju „Žalgirio“ vadovų žingsniu tapo sutarties pratęsimas su komandą treniravusiu Mareku Zubu. Nors po nykios čempionato pabaigos į šį 49-erių futbolo specialistą iš Lenkijos skriejo kritikos strėlės, sostinės ekipos vadovybė suteikė galimybę M.Zubui apgin-

Elitinis Lietuvos futbolo

TVARKARAŠTIS. I TURAS

Kovo 8 d. (šeštadienis)	14.00 val.	„Atlantas“ (Klaipėda) - „Dainava“ (Alytus)
Kovo 9 d. (sekmadienis)	12.00 val.	„Ekranas“ (Panevėžys) - „Kruoja“ (Pakruojis)
	14.00 val.	„Sūduva“ (Marijampolė) - „Banga“ (Gargždai)
	17.00 val.	„Žalgiris“ (Vilnius) - „Šiauliai“ (Šiauliai)
Kovo 10 d. (pirmadienis)	18.30 val.	„Trakai“ (Trakai) - „Klaipėdos Granitas“ (Klaipėda)

ti iškovotas pozicijas. Tiesa, naujas aukštumas „Žalgirio“ strategas šturmuos su stipriai pasikeitusiu kolektyvu. Po sezono su komanda atsiviekinio į Rumuniją išvykęs rezultatyviausias „Žalgirio“ žaidėjas Kamilis Bilinskis, apie karjeros pabaigą paskelbė veteranas Andrius Skerla, į Švediją pasuko gynėjas Luka Peričius. Dar tris savo lyderius - Pavelą Komolovą, Mantą Kuklį ir Egidijų Vaitkūną - „Žalgiris“ išnuomojo Graikijos ir Čekijos klubams.

Į senbuvų vietas atėjo nauji futbolininkai. Gynybos grandį sustiprino pernai „Šiauliuose“ žaidęs Mantas Fridrikas ir Armėnijos nacionalinės rinktinės atstovas Artakas Jedigarianas. Aikštės viduryje žaidimo vadžias laikys Linas Pilibaitis ir brazilas Andrezinjas (Andreinho), o kairiajame krašte siautės iš Rumunijos sugrįžęs lenkas Jakubas Vilkas (Jakub Wilk). Puolime K.Bilinskio vietą užims 19-metis Kristis Andreou. O garsiausių „Žalgirio“ naujoku tapo buvęs ilgametis Lietuvos rinktinės ir Maskvos CSKA ekipos žaidėjas Deividas Šemberas.

Sėkmingas (ir pelningas) pasirodymas Europos lygos varžybose ir solidi Vilniaus miesto savivaldybės parama sutvirtino finansinius žalgiriečių raumenis. Pernai biudžete buvo 7 mln. litų, o šiemet planuojama surinkti 9 mln. litų. Apie tokius pinigų mažesnio kalibro Lietuvos futbolo klubai gali tik pasvajoti. Besirengdami 2014 m. sezonui, žalgiriečiai ne tik treniravosi Vilniuje, bet ir lankėsi Kipre, kur išmėgino jėgas su pajėgiais varžovais.

2014 m. „Žalgiris“ sieks ne tik apginti iškovotus titulus, bet ir užkariauti naujas aukštumas. „Turime apginti A lygos nugalėtojų titulą, išsaugoti LFF taurę ir Supertaurę. Svajojame ir apie žaidimą UEFA Čempionų lygos grupių etapo varžybose, bet realiai esame iškėlę tikslą patekti į Europos lygos grupių varžybas“, - prieš sezoną tikslus išdėstė „Žalgirio“ direktorė Vilma Venslovaitienė.

KLAIPĖDOS
„ATLANTAS“

(2013 m.: 2 vieta.
Rezultatyviausias:
Evaldas Razulis - 21 įvartis.)

Pernai Klaipėdos „Atlantas“ prišikėlė naujam gyvenimui. Finansinės nežinomos Rusijos kapitalo atstovų injekcijos bei žinomo futbolo agento ir trenerio Konstantino Sarsanijos atvykimas iš esmės pakeitė „Atlanto“ veidą. Iš pajėgių Lietuvos futbolininkų suburtą ekipą tapo tikru čempionato atradimu.

Šį sezoną Klaipėdos komandos vadovai suformavo minimalų ir maksimalų planus. Pirmuoju atveju komanda turėtų išsaugoti šalies vice-

čempionų titulą. Antruoju - iškovoti aukso medalius. Papildomas tikslas - prasiveržti į Europos lygos grupių varžybas. Šių tikslų K.Sarsanija sieks su iš esmės nepakitusių kolektyvu. Nors visą žiemą buvo daug kalbama apie solidžių užsienio klubų susidomėjimą „Atlanto“ lyderiais, nei rezultatyviausias „Atlanto“ žaidėjas Evaldas Razulis, nei perspektyvusis Donatas Kazlauskas, Tadas Eliašius ar Marius Papšys iš Klaipėdos niekur neišvyko. Rimtesniu pradimu galima pavadinti į Kazlų Rūdos „Šilą“ persikėlusį Andrių Urbšį (26 rungtynės, 3 įvarčiai). Naujokų komandoje - vos keli. Į Klaipėdą iš Kauno „Spyrio“ atvyko perspektyvus puolėjas Rokas Krušnauskas, o rimčiausiu papildymu tapo Lietuvos jaunimo rinktinės kapitonas, keletis metus Sankt Peterburgo „Zenit“ jaunimo komandose žaidęs saugas Ovidijus Verbickas.

„Atlanto“ futbolininkai sezonui ruoštis pradėjo dar gruodžio viduryje ir sužaidė net 15 kontrolinių rungtynių. Įdomu, kad net du kartus Turkijoje ir kartą Kipre treniruotį stovyklas rengę klaipėdiečiai išmėgino jėgas su skirtingo pajėgumo varžovais iš įvairių užsienio šalių, bet susitikimų su būsimais priešininkais iš Lietuvos futbolo A lygos išvengė.

Nors „Atlantas“ ir išsaugojo pernykštę sidabrinę sudėtį, norint išversti iš sosto „Žalgirį“ to gali nepakakti. Netikėtumo efekto jau nebėra, o viešai deklaruojamas 2 mln. litų dydžio biudžetas nesudaro prielaidų rimtesniam komandos sudėties stiprinimui.

PANEVĖŽIO
„EKRANAS“

(2013 m.: 3 vieta.
Rezultatyviausias: Arsenijus Buinickis - 13 įvarčių.)

Šiais metais 50-ąjį gimtadienį švėsiantis reprezentacinis Panevėžio klubas sezoną pradeda kardinaliai pasikeitęs ir atjaunėjęs. Dėl to net ir trečioji vieta A lygoje „Ekranui“ gali tapti neįveikiama užduotimi. Jau pernai Panevėžio ekipa sezoną baigė be savo lyderių Giedriaus Tomkevičiaus, Egidijaus Varno, Aurimo Kučio, Vitalijaus Kavaliausko, Tado Markevičiaus ir pagrindinio vartininko Tado Kaunecko.

Naujojo sezono išvakarėse Panevėžį paliko dar keturi pagrindinės sudėties žaidėjai: puolėjas Arsenijus Buinickis išvyko į Estiją, Aurimas Vertelis ir Vaidas Slavickas - į Rumuniją, o Arnas Ribokas - į Kroatiją. Marijampolės „Sūduvoje“ karjerą tęs ir serbas Markas Andželkovičius (Marko Andjelković). Rimtos permainos įvyko ir trenerių štabe. Su „Ekranu“ atsiviekinio buvęs vartininkas ir treneris Arvydas Skrupskis, iš savo posto pasi-

traukė ir sporto direktorius Deimantas Bička.

Vyriausiuoju „Ekranas“ treneriu paskirtas Valdas Dambrauskas gavo iš buvusių dublerių ir perspektyvaus jaunimo sudarytą komandą. Joje nėra nė vieno 30-mečio futbolininko. Vyriausias - 29-erių Donatas Petravičius, senbuviais gali vadintis Rytis Pilotas ir nigerietis Učena Umė (Uchenna Umeh). Komandą papildė iš Pakruojo „Kruojos“ atvykęs puolėjas Lukas Kochanauskas, „Ekranas“ aprangą apsiavęs ir futbolininkas iš Brazilijos Eliveltas.

Nors kontrolinėse rungtynėse „Ekranas“ šventė ne vieną pergalę, panevėziečių grobiu tapo kelios Lietuvos I lygos komandos ir būsimi Latvijos „Virsliga“ debutantai Daugpilio „BFC Daugavpils“.

Sezonas Panevėžio ekipai nebus lengvas. Sunkia girnapuse po kaklu gali tapti nestabili finansinė „Ekranas“ padėtis ir besivelkantys skolų pančiai. Nors „Ekranas“ vadovai ir treneriai kalba apie kovą dėl aukštų vietų, 50-ąjį sezoną skaičiuojančiam klubui šiais metais gali tekti kovoti dėl išlikimo. Ne tik A lygoje, bet ir apskritai futbolo žemėlapyje.

MARIJAMPOLĖS
„SŪDUVA“

(2013 m.: 4 vieta.
Rezultatyviausias: Nerijus Valskis - 27 įvartiai.)

Po keturių sidabro ir bronzos medaliais nužymėtų metų pernai Marijampolės „Sūduva“ A lygoje liko be apdovanojimų. Ir be vietos Europos taurių turnyruose. Tačiau ir po netikėtai „tuščio“ sezono „Sūduvos“ vadovai nesupanikavo. Komandai ir toliau vadovauja Darius Gvildys, išliko ir pagrindinių žaidėjų branduolys. Tiesa, po individualiai sėkmingo sezono į Rumuniją pasuko Nerijus Valskis, Marijampolę paliko ir legionieriai Petaras Basičius bei Pavelas Davidovas.

Marijampoliečiai atliko neblogą selekcinį darbą. Iš „Šiaulių“ atvyko buvęs žalgirietis Arminas Vaskela, komandą papildė Latvijos ir Estijos klubuose žaidę Mindaugas Grigavičius ir Marius Činikas. „Sūduvoje“ žais ir buvęs „Ekranas“ saugas M.Andželkovičius. Legionierių gretas papildė serbas Milošas Kovačevićius bei italas Džordžijus Rusas (Giorgio Russo).

Nors „Sūduva“ Marijampolėje turi puikias (Lietuvos masteliais) darbo ir treniruočių sąlygas, prieš sezoną marijampoliečiai ištaikė progą pastovyklauti Kipre. Ten jie ne tik treniravosi, bet ir sėmėsi tarptautinių kovų patirties. Tarp varžovų nebuvo pirmo ryškumo komandų, bet susitikimai su Rusijos, Serbijos ar Švedijos ekipomis neabejotinai pajairi-

no „Sūduvos“ pasirengimo sezonui etapą.

Pernai A lygoje nudegusi „Sūduva“ šį sezoną turi neblogas galimybes sugrįžti į prizininkų gretas. Tuo la-

► VALDOVAI. Pernai visus Lietuvos futbolininkus užleisti savo pozicijų

biau kad iš pernykščio trejetuko turėtų pasitraukti kardinaliai atjaunėjęs Panevėžio „Ekranas“.

PAKRUOJO
„KRUOJA“

(2013 m.: 5 vieta.
Rezultatyviausias:
Ričardas Beniušis - 13 įvarčių.)

Praėjusio sezono pradžioje „Kruoja“ futbolo mėgėjams užminė daug mįslių. Iš pradžių pradingo Pakruojo futbolo komandą pinigais užpilti žadėję Šveicarijos ir Prancūzijos verslininkai, o su jais iškeliavo ir spalvingas užsienio futbolininkų legionas. Vėliau „Kruoją“ į savo rankas perėmė Pakruojo rajono savivaldybė, o likę Lietuvos futbolininkai įrodė, kad futbolą galima žaisti ir be didelių pinigų. Galutinė vieta turnyro lentelės viduryje geriausiai atspindėjo kovingų šalies futbolo vidutinių mentalitetą.

Prieš šį sezoną ir vėl kartojosi pernykštė istorija. Nauji rėmėjai į Pakruojį delegavo trenerį iš Kazachstanu Vladimirą Čeburiną ir gausų būrį legionierių. Nuo šiol ekipos garbės gins ne tik lietuviai ar latviai, bet ir futbolininkai iš tokių šalių kaip Dramblio Kaulo Krantas, Trinidadas ir Tobagas, Ukraina, Suomija, Gruzija ir Gajana.

Vis dėlto geriausia žinia „Kruojos“ gerbėjams turėtų tapti lietuviško komandos branduolio išsaugojimas.

Čempionato dešimtukas

Pernykščiai lyderiai - Alfredas Skroblas, Nerijus Mačiulis, Robertas Vėževičius ir puolėjas R. Beniušis - liko „Kruojoje“. Pakruojo komanda su laukė ir šiaurietiško jaunimo: iš „Šiaulių“ atvyko Tomas Biškys, Tautvydas Eliašius ir kt.

Kontrolinėse rungtynėse „Kruoja“ išvengė nesėkmių. Tiesa, pakruojiečiai išvengė ir akistatų su pajėgesniais Lietuvos ar Latvijos futbolo klubais. Optimistiškai į ateitį žiūrintys komandos vadovai šį sezoną norėtų matyti „Kruoją“ tarp keturių pajėgiausių A lygos

mandos, lygiosiomis baigėsi susitikimai su „Kruoja“ ir „Šiauliais“. Naujieji „Bangos“ vadovai iškėlė tikslą - pasiekti A lygoje daugiau nei iki šiol. Tai yra veržtis į penketuką. Tačiau didžiausi tikslai ir planai siejami su LFF taurės turnyru. Pusfinalyje „Banga“ žais su „Klaipėdos granitu“, o patekusi į finalą komanda iš esmės užsitikrins vietą Europos lygos atrakinėse varžybose, nebent kitame pusfinalyje „Trakai“ išverstų iš balno „Žalgirį“.

„Bangos“ viceprezidentas Dmi-

iš Šiaulių išbaidė ir ne vieną pagrindinės sudėties futbolininką. Mantas Fridrikas pasuko į „Žalgirį“, Arminas Vaskela - į „Sūduvą“, net keturi šiaurietiečiai persikėlė į Pakruojį, Paulius Pocius ir Rokas Urbelis - į „Klaipėdos granitą“.

Vilties spinduliu sausio viduryje tapo žinia apie naujojo-senojo ekipos trenerio Gedemino Jarmalavičiaus sugrįžimą į Šiaulius. Pernai Alytuje ir Tauragėje dirbęs specialistas atsivedė ir du „Dainavos“ futbolininkus - Titą Vitukyną ir Mindaugą Strauką, vėliau sudėtį papildė vietiniai futbolininkai. Šiauliuose liko ir pernai sėkmingai žaidę legionieriai Nikas Tokičius ir Filipas Žerdičius, atvyko keli naujokai.

Artėjant sezono pradžiai oficialiai prisistatė ir naujoji „Šiaulių“ valdžia. Klubo prezidentu išrinktas Vytautas Galvanauskas tvirtino, kad pagrindinis komandos tikslas - išsaugoti vietą A lygoje. Tikslas šiaurietiečiai sieks minimaliomis finansinėmis išlaidomis, remdamiesi jaunimu, vietos žaidėjais ir keeliais legionieriais.

Kontrolinės rungtynės parodė, kad „Šiaulių“ laukia sunkūs išmėginimai. Lygiosios su „Tauru“ ir Kėdainių „Nevėžiu“, pralaimėjimas Kauno „Spyriui“ - tai rezultatai, bylojantys, kad šiaurietiečiai turėtų ką veikti ir I lygoje.

**ALYTAUS
„DAINAVA“**

(2013 m. 8 vieta.
Rezultatyviausias:
Mindaugas Strauka - 4 įvarčiai.)

Pernai Alytaus „Dainava“ sugėbėjo aplenkti tik atvirai beviltišką Tauragės „Taurą“. Paslaptinių Vilniaus verslininkų mėginimas kurti profesionalaus futbolo struktūrą Alytuje nepasiteisino, jau praėjusio sezono viduryje klubą supurtė permainos, o baigiantis sezonui ryškiausiu epizodu tapo dviejų „Dainavos“ futbolininkų tarpusavio konfliktas futbolo aikštėje.

Naują sezoną „Dainava“ pasitiko būdama paslaptinčiausia A lygos komanda. Alytiškiai be didesnių problemų gavo A lygos licenciją, bet apie komandos sudėtį ir jos pasirengimą sezonui ilgą laiką nebuvo jokių žinių. Tik praėjusią savaitę paaiškėjo, kad „Dainavos“ likimą į savo rankas perėmė nauji investuotojai iš Italijos ir Prancūzijos. Trenerio Dainiaus Urbelonio vietą užėmė baltarusis Sergejus Aleinikovas.

Komandoje išliko ir pagrindiniai praėjusio sezono žaidėjai, alytiškiai Nerijus Bartkevičius, Nerijus Sakalauskas, Renaldas Stankevičius, Lukas Sendžikas ir kt. Iš „Atlanto“ grįžo Lukas Baranauskas, iš „Kruojos“ - Modestas Atmanavičius. Neabejojama, kad Alytaus komandoje netruks ir futbolininkų iš užsienio: Italijos, Olandijos, Prancūzijos ir kitų šalių.

Naujieji „Dainavos“ savininkai jau šį sezoną norėtų matyti komandą pirmajame penketuke. Iki šiol tarp 7 ir 8 vietų čempionate kursavę alytiškiai turės smarkiai pagerinti žaidimą. Prieš sezoną „Daina-

va“ lygiosiomis 1:1 sužaidė su Kauno „Spyriu“.

**„KLAIPĖDOS
GRANITAS“**

(2013 m. 1 vieta (I lyga). Rezultatyviausias: Edgaras Mastianica - 18 įvarčių.)

Pernai I lygoje debiutavusi „Klaipėdos granito“ komanda pirmu mėginimu užėmė pirmą vietą ir išsikovojo teisę žaisti A lygoje. Tačiau nustebsite varžovų aukščiausioje lygoje Roberto Poškaus vadovaujamai uostamiesčio ekipai nebus lengva. Komandoje (be R. Poškaus) liko tik 4 praėjusį sezoną aukso medalius iškovoję futbolininkai. Rezultatyviausias „Klaipėdos granito“ žaidėjas Edgaras Mastianica pasirašė sutartį su Mogiliovo „Dnepr“ klubu, Erikas Vainoras ir Denisas Gordejus šiemet rungtyniaus Utenoje, Vidas Alunderis išvyko į Ukrainą, Klaipėdą paliko Andrius Gedgaudas ir kiti vyresnio amžiaus futbolininkai.

Tomą Ražanauską į pagalbą pasikvietęs R. Poškus tikisi, kad šį sezoną komandai pavyks įsitvirtinti A lygoje. Su buvusių Lietuvos rinktinės žaidėjų - Tomo Tamošausko, Dominyko Galkevičiaus - pagalba tai gana realu. Klaipėdiečiams padės ir vis dar perspektyvus Ernestas Veliulis, pernai „Kruojoje“ ir „Šiauliuose“ įvarčius štampanęs Georgijus Alaverdašvilis. Į aikštę išbėgti žada ir pats R. Poškus.

**TRAKŲ
„TRAKAI“**

(2013 m. 3 vieta (I lyga). Rezultatyviausias: Nikola-jus Misiukas - 14 įvarčių.)

Ambicingiausi A lygos naujokai jau šiais metais nori atimti iš Vilniaus „Žalgirio“ LFF taurę, o A lygoje - iškovoti medalius. Trakiškių pareiškimai daug kam sukėlė šypseną, bet patys „Trakų“ vadovai nejuokauja. Komanda išsaugojo pernykštį žaidėjų branduolį, tik praėjusiame sezone daugiausia įvarčių pelnęs Nikolajus Misiukas nerado vietos ekipos sudėtyje.

Tai nenuostabu, žinant, kad „Trakus“ papildė buvę Lietuvos rinktinės žaidėjai Vytautas Lukša, Darius Miceika ir Tadas Labukas. Komandos vartus gins geriausias 2013 m. Latvijos čempionas vartininkas Paulius Grybauskas. Ekipą sustiprino ir patyrę futbolininkai Nerijus Astrauskas, Andrius Lipskis, Povilas Krasnovskis.

Vis dėlto bene ryškiausia „Trakų“ žvaigždė turėtų būti į vyriausiojo trenerio postą įžengęs Edgaras Jankauskas. Prieš kelias dienas sutartį pasirašęs 38-erių futbolo specialistas per savo karjerą mokėsi iš geriausių Europos strategų, darbavosi Maskvos „Lokomotiv“ ir Edinburgo „Hearts“ ekipose, o dabar nusprendė pasidalyti patirtimi Lietuvoje.

Kaip seksis E. Jankauskui suvaldyti naują komandą ir įgyvendinti ambicingus „Trakų“ savininkų planus - tai dar viena žavi naujojo A lygos sezono intriga.

Rita JASIKEVIČIENĖ
(1952 m. kovo 8 d.)

Rankininkė. 1973 m. pasaulio čempionato bronzos medalio laimėtoja. Krepšininko Šarūno Jasikevičiaus mama.

Jovita JUTELYTĖ
(1971 m. kovo 9 d.)

Krepšininkė, buvusi Lietuvos rinktinės narė. 1997 m. Europos čempionė. Šešiskart tapo Lietuvos čempione.

Viktorija ŽEMAITYTĖ
(1985 m. kovo 11 d.)

Lengvaatletė, daugiakovininkė. 2007 m. pasaulio jaunimo čempionė ir universiados čempionė. 2011 m. universiados vicečempionė.

Edgaras JANKAUSKAS
(1975 m. kovo 12 d.)

Futbolininkas. 2004 m. Čempionų lygos, 2003 m. UEFA taurės laimėtojas. Penkis kartais išrinktas geriausiu šalies futbolininku.

Leonardas ČAIKAUSKAS
(1957 m. kovo 14 d.)

Lietuvos žolės riedulio federacijos prezidentas. Lietuvos tautinio olimpinio komiteto vykdomojo komiteto narys.

Olo trofėjus susišlavę Vilniaus „Žalgirio“ futbolininkai ir šį sezoną nesiruošia

ekipų. Ir kovojančią dėl medalių. Šie norai gali ir išsipildyti. Jei tik „Kruojos“ finansiniai šaltiniai neišsėks, o senbuviai ir naujokai suras bendrą kalbą.

**GARGŽDŲ
„BANGA“**

(2013 m. 6 vieta.
Rezultatyviausias: Aurelijus Staponka - 14 įvarčių.)

Nuo 2009 m. A lygoje žaidžiantis Gargždų futbolo klubas kiekvieną sezoną užbaigdavo 6 vietoje. Norėdami pagaliau išsiveržti iš užburto rato, gargždiškiai ryžosi perburti iniciatyvą investuotojams iš Rusijos. Nauji savininkai atsivedė ir naują trenerį. Juo tapo ukrainietis Maksimas Tiščenka.

Šios permainos nulėmė ir nemenko Rusijos futbolininkų legiono atvykimą į Gargždus. Stabilumo „Bangai“ turėtų suteikti išlaikytas pernykštis komandos lietuvių branduolys. „Atlanto“ žudikas, puolėjas Aurelijus Staponka, Evaldas Grišaitis, Mikas Kura ir Karolis Urbaitis žais Gargžduose ir šį sezoną. Į komandą po pertraukos sugrįžo pernai „Kruojoje“ žaidęs Davidas Arlauskis.

Pasirengimo sezonui ciklą „Banga“ baigė be pralaimėjimų. Buvo įveiktos „Trakų“, „Klaipėdos granito“, Panevėžio „Ekrano“ ko-

trijus Baida, kalbėdamas apie „patriuklų futbolo projektą“, būtent ir akcentavo, kad Rusijos verslininkus masina galimybė gana pigiai (vos už 1 mln. litų) prasiveržti į Europą. „Rusijos II lygoje komandai reikia kelis kartus didesnių biudžetų, o Lietuvoje mes matome galimybę žaisti Europos turnyruose be didelių išlaidų“, - interviu „fkbanga.lt“ svetainei sakė D. Baida.

**ŠIAULIŲ
„ŠIAULIAI“**

(2013 m.: 7 vieta.
Rezultatyviausias:
Niko Tokič ir Arminas Vaskela - po 7 įvarčius.)

Praėjęs sezonas reprezentacijai Šiaulių miesto komandai paliko daug karčių nuosėdų. Pralaimėjimas LFF taurės finale, nesėkmių serijos A lygoje ir pralaimėjimas 2013/2014 m. LFF taurės ketvirtfinalyje „Klaipėdos granitui“ perpildė „Šiaulių“ komandos vadovų kantrybės taurę. Dar nesibaigus sezonui iš pareigų pasitraukė vyriausiasis treneris Tomas Kančelskis ir klubo sporto direktorius Deivis Kančelskis. Po sezono pasitraukė ir ilgametis „Šiaulių“ savininkas bei prezidentas Astijus Jasaitis. Kelis mėnesius komandos ateitis skendėjo nežinomybėje. Neužtikrintumas

**LIETUVOS
GARBE**
2014

**Iškilminga
apdovanojimų ceremonija**

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną,
kovo 11-ąją, antradienį, 19.00 val.

**Mano TV3.
Gera kartu!**

EPA-Eltos nuotr.

Jei prieš metus Klarai kas būtų papasakojęs anekdotą apie žmoną, kuri vyrą kviečia pietauti elektroniniu laišku, ji būtų nuoširdžiai pasijuokusi, tik ne dabar... Šiandien jauna moteris atsidūrė tokioje pačioje padėtyje: vyro pakauši ji mato dažniau negu veidą. Ji siunčia jam elektroninius laiškus, kad būtų tikra, jog informacija tikrai pasieks adresatą. Ji miega viename kambaryje su vaiku, kad negirdėtų, kaip naktimis vyras kitame kambaryje kaukšena klavišais...

Iš fenomeno istorijos

Apie kompiuterinę priklausomybę dabar kalbama vis dažniau. Neseniai net atsirado terminas „cyberwidow“ - kompiuterinė našlė. Būtent taip pradėjo save vadinti žmonos, pavargusios nuo sutuoktinių manijos. Kodėl net laimingoje šeimoje vyrai tampa priklausomi nuo kompiuterio, o jų žmonos - gyvenašlėmis? Ar įmanoma to išvengti?

Jau 1995 metais amerikietė Kimberli Jang (Kimberly Young), Pitsburgo universiteto profesorė, įsteigė Priklausomybės nuo interneto problemų centrą ir parašė keletą knygų, kurios buvo išverstos į daugelį kalbų ir tapo bestseleriais. Būtent K.Jang ir sukūrė terminą „kibernašlė“, tai yra nuo interneto arba kompiuterinių žaidimų priklausomo žmogaus gyvenimo draugė. Šis apibūdinimas sukėlė didelį atgarsį tarp daugybės amerikiečių, kurios neteko sutuoktinių, išėjusių į virtualųjį pasaulį. Dėl visko kalta visuotinė kompiuterizacija.

Mokslo tyrimų centro „Computer Economics“ duomenimis, Europoje daugiau kaip 40 proc. interneto naudotojų - priklausomi, daugelis žiniatinklyje praleidžia daugiau kaip 18 val. per parą. 15 proc. planetos žmonių tinka diagnozė „informacinis vampyriзмas“, 60 proc. europiečių virtualiuosius draugus prilygina tikriems, 40 proc. amerikiečių beveik neišeina iš namų - viską, kas būtina, jie užsisako internetu, naudojasi virtualiomis pinigėmis, virtualiu seksu ir vyksta į virtualias keliones. 3 proc. europiečių pirmenybę teikia virtualiai santuokai, JAV kone kas antra ištėkėjusi moteris yra „kompiuterinė našlė“.

Dėl visko kaltas internetas?

Kompiuteris ir internetas savaime nėra blogis. Psichologų nuomone, priklausomas nuo interneto gali tapti tik turintis polinkį į vieną ar kitą adikciją (įkyrus tam tikros veiklos poreikis) žmogus. Sveikos psichikos žmogus tiesiog mielai tam tikrą laiką praleis prie kompiuterio, o priklausomam išsivystys liguistas potraukis internetui. Negalėdamas juo naudotis toks žmogus jaučiasi panašiai kaip narkomanas, negavęs narkotikų dozės. Tai tikra liga, tokia pati kaip alkoholizmas. Kai kurie specialistai jau dabar mano, kad priklausomybė nuo interneto bus pripažinta labiausiai paplitusia liga pasaulyje, nors šiuo metu kompiuterinė manija nėra oficiali medicininė diagnozė ir vertinama kaip vienu ar kitu psichologinių problemų požymis, pavyzdžiui, depresijos arba vienatvės. Įvairių tyrimų duomenimis, šiandien apie 10 proc. interneto naudotojų visame pasaulyje yra priklausomi. Internetinė priklausomybė dažniausiai išsivysto jauniems vyrams, įgijusiems kompiuterijos specialybes, - programuotojams, sistemų administratoriams, dizaineriams. Ir internetas, ir kompiuteriai pinga ir tampa prieinami eiliniams naudotojams. Suaugę, drausmingi, anksčiau jokių panašių silpnųjų neturėję žmonės valandų valandas leidžia virtualiajame pasaulyje, o jų žmonos virsta „našlėmis“.

Ką daryti?

Gyvenimas viename bute su bejausmiu „maniaku“, reaguojančiu tik į kompiuterinius dirgiklius ir savo kūno poreikius, yra tik eg-

FAKTAI

INTERNETINĖ PRIKLAUSOMYBĖ PAVOJINGA NE TIK ŽMOGAUS PSICHIKAI, BET IR JO FIZINEI SVEIKATAI:

- Nuo nuolatinio sėdėjimo prie kompiuterio kenčia nugara ir visa apatinė kūno dalis, dėl to gresia impotencija.
- Reguliariai žiūrint pornografiją kai kuriems vyrams sumažėja seksualinis potraukis realiai partnerei.
- Nuo monitoriaus skauda akys, sveikatai kenkia ir nuolatinis šviežio oro trūkumas.
- Tai ar verta savo „pilką“ realų gyvenimą aukoti vieninteliui „ryškiui plusui“ - lindėjimui kiaurą parą internete, juolab šį plusą nusveria daugybė minusų?

zistavimas. Tokių santykių išdava būna liūdna - šeima išyra. Bet ne kiekviena moteris yra pasirėngusi pasauliniam žiniatinklui atiduoti savo negeriantį, inteligentišką vyrą. Psichoterapeutų nuomone, kovoti su sutuoktinių priklausomybe nuo kompiuterio yra labai sunku. Negalima kategoriškai drausti savo antrajai pusei sėdėti prie kompiuterio, dėl to tik kils

dar daugiau skandalų. Vyras dar labiau nutols nuo šeimos ir per naktis sėdės darbe arba pas tokius pačius draugus. Internetinės priklausomybės atsikratymas - labai sunkus ir ilgas procesas. Išgelbėti sutuoktinį nuo pražūtingo potraukio galima, bet reikia nepraleisti momento, kai ima ryškėti pirmieji jo požymiai. Vos pastebėję, kad vyras pradėjo ilgiau žaisti, valgyti prie kompiuterio, o ryte, dar neišsivalęs dantų, bėga įjungti savo „elektroninio draugo“, bandykite visai nukreipti jo dėmesį kitur. Paprašykite jo padėti tvarkytis namuose - nuskusti bulves, nuvežti jus į turgų ar parduotuves, padėti sutvarkyti butą. Pastebėję menkiausius kompiuterinės manijos požymius, kuo aktyviau verskite vyrą leisti laiką su jumis - vaikštinėkite, eikite į kiną, teatrą. Sudominkite vyrą nauja veikla - slidinėjimu arba joga. Jei vyras atsisako jums padėti ir kartu leisti laiką, suirzta, kai kreipiatės į jį su kokiais nors prašymais, su jumis nesikalba, atkreipkite jo dėmesį į dienvakę, kurios liūto dalį užima kompiuteris. Pasinaudokite psichologinėmis gudrybėmis, pavyzdžiui, tokia: padalinkite lapelį į dvi dalis. Vienai sugalvokite niūrų pavadinimą, pavyzdžiui, „Tai, kas trukdo gyventi“, ir šioje skiltyje juodu rašikliu įrašykite žodį „Kompiuteris“. Kitą pavadinkite „Mes tave mylime!“ ir raudonai įrašykite žodžius „Šeima“, „Vai-

kai“, „Draugai“, „Tėtis ir mama“ ir t.t. Svarbiausia, kad priklausomas nuo kompiuterio vyras nuolatos matytų šį lapelį. Jei jaučiate, kad viena nesusidorosite, papasakokite apie šią problemą visiems artimiesiems ir draugams. Tiks visos priemonės! Jūsų uždavinys - riboti sutuoktinio laiką, leidžiamą prie kompiuterio. Galų gale atsakykite neriboto interneto. Jei niekas nepadeda, kreipkitės į kvalifikuotą psichologą. Juk suaugęs žmogus paprastai pats supranta, kad jį įtraukė pavojingas liūnas, ir tegu ne iškart, bet pamažu jums padedant susivoks, kad jam reikalinga pagalba.

Sąmoningai atsisakyti laimės niekas nenorės, juk žaisdamas jis jaučia tik teigiamas emocijas, gauna adrenalino, o kartu į jo smegenis plūsta daugybė pasitenkinimo hormonų. Vien psichologine įtaiga tai neišgydoma. Kinijoje buvo sugalvota alternatyva: priklausomas žmogus guldomas į kliniką, kurioje nėra kompiuterių, ir gauna didelį fizinį krūvį. Tuomet išsiskiria tie patys laimės hormonai (endorfinai). Ir tik paskui psichologas parenka tinkamą pakaitalą žaidimams, pavyzdžiui, sportą, hobį. Kinijoje sukurtas ir „automatinis“ kovos su priklausomybe nuo žaidimų būdas. Po dviejų „pyškinimo“ valandų serveris pats išjungia kompiuterį ir iškart jo nebeįjungsi.

Parengė Milda KUNSKAITĖ

BALTIJOS
BALETO
TEATRAS.
pristato:

Šiuolaikinio baleto spektaklis pagal
DEPECHE MODE muziką

KITAS PASAULIS

Režisierė - choreografė Marija
Simona Šimulynaitė

Kovo 26 d. 19 val.

Vilniaus kongresų rūmai, Vilnius

Balandžio 4 d. 19 val.

KC „Žvejų rūmai“, Klaipėda

Bilietus platina:

Su „Laisvalaikio“ kortele
-20 %
nuolaida 2 bilietams

Informaciniai rėmėjai:

RSPUBLIKA

VALSTYBINIS VILNIAUS MAŽASIS TEATRAS

MAKSIM GORKIJ | rež. Kirilas Glušajevs

Motina

/ VASA ŽELEZNOVA /

2014 kovo 15 | 18:30

www.vmt.lt

Su „Laisvalaikio“ kortele 15% nuolaida 2 bilietams

PAGRINDINIAI RĖMĖJAI: BALTO, teo, R, LIBRA VITALIS, Žinių radijas, veidas, bilietai.lt

TARPTAUTINIS BŪGNŲ IR PERKUSIJOS FESTIVALIS

Kovo 7 d. KERNAVĖ

Kovo 8 d. PANEVĖŽYS

Kovo 9 d. ŠIAULIAI

Kovo 10 d. KLAIPĖDA

Kovo 11 d. ALYTUS

Kovo 13 d. VILNIUS

bilietai.lt

Daugiau informacijos: www.drumfestival.lt

Su „Laisvalaikio“ kortele 15% nuolaida 2 bilietams

Rėmėjai: Respublika, ACM, Clear Channel, tiPRO, mailing service, VILNIAUS UNIVERSITETAS, LAISVOJI RANKA

2014 m. LIETUVOS SALĖS FUTBOLASOCIACIJOS „RESPUBLIKOS“ taurė

ALYTUS KOVO 11 D. 13 VAL.

TOKIO FUTBOLAS DAR NEMATĖTE!

Alytaus sporto ir rekreacijos centras. Naujoji g. 52, Alytus. Renginio pradžia 13 val. (durys atidaromos 12 val.). Bilieto kaina – 5 litai (bilietus galėsite įsigyti vietoje). Keturių geriausių Lietuvos salės futbolo komandų ir tik vienas čempionas.

Rėmėjai: RESPUBLIKA, FutboloTV, COLEMONT, RASA, active life, hummel, AlytusPlus.lt

a | ch

2014 balandžio 30 | 19:00 Nacionalinis Kauno dramos teatras

2014 gegužės 6 | 18:30 Lietuvos nacionalinis dramos teatras

Ana Karenina

ANŽELIKOS CHOLINOS ŠOKIO TEATRO SPEKTAKLIS

Choreografė — Anželika Cholina
Scenografas — Marijus Jacovskis
Kostimųų ir grimo dailininkas — Juožas Statkevičius

www.ach.lt

bilietai.lt

Su „Laisvalaikio“ kortele 15% nuolaida 2 bilietams

Ach teatro rėmėjai: ACM, Smilčiu, VRS

Kultūros rėmimo fondas: Kultūros ministerija

Teatro dienraštis: R, Teatro televizija: 3, Teatro žurnalas: COSMOPOLITAN, Teatro spaustuvė: DRAUGU STUDIJ, Teatro partneris internete: DELFI, Clear Channel

SUTAUPYKITE

SOLE RESPUBLIKA RESTORANAS

+

SEB LAISVALAIKIO KORTELE

=

15% NUOLAIDA

NAUJAS PARTNERIS – RESTORANAS „SOLE RESPUBLIKA“

Su „SEB Laisvalaikio“ kortele – 15% nuolaida sąskaitai. Užupio g. 10, Vilnius. Tel. (8 687) 31 059, www.solerеспублиka.lt

Begarsiai vobleriai

Pradėjus slūgti pavasariniam polaidžiui, kaip paprastai išsiruošiau į pirmą upėtakių žūklę. Masalinėje debiuto laukė keli nauji ir, mano požiūriu, perspektyvūs kompaktiniai vobleriai, tinkami upėtakiams gaudyti pačioje sezono pradžioje - kovo mėnesį. Deja, nė vienas iš tų masalų upėtakiams nepasirodė patrauklus. Tad, artėjant pavakarei, teko imti iš masalinės seniai patikrintą vobleriuką, imituojantį rainę. Nepraėjus nė ketvirčiui valandos, pagaliau užkibo pirmas upėtakis.

Viktoras ARMALIS

Nelauktas galvosūkis

Tad išvyka užminė galvosūkį, kodėl upėtakiams nepatrauklus pasirodė nauji vobleriai. Susimąščiau, ar iš karto nurašyti naujus masalus, ar pabandyti juos dar kartą. Pasirinkau antrąjį variantą ir po savaitės išvykau prie kito upelio, tikėdamasis, kad su tokiu akivaizdžiu akibrokštu nesusidursiu. Kodėl vis dėlto iš karto nenurašiau naujų voblerių? Paprasčiausiai pamaniau, kad tie modeliukai gali būti netinkami apniukusiu oru, todėl reikia juos išbandyti, kai dangus bus giedras. Tačiau kad eksperimento sąlygos būtų aiškos, pirmiausia kelias valandas spinningavau, naudodamas išbandytus modelius, tarp jų ir „Dorado Classic“ modeliuką, imituojantį rainę, taip pat upėtakio jauniklio ir mažytės aukšlės imitacijas. Seniai užsirekomendavę vobleriai veiksmingi bet koku oru, tad jei vilios upėtakius, šis faktas ir bus reikiamas atskaitos taškas spresti, ar nauji vobleriai veiksmingi. „Rainė“ ir jos

Viktoro Armalo nuotr.

■ Mažose upėse ir upeliuose gyvenantys upėtakiai pradėjo vengti naujoviškų triukšmingų voblerių

dvynys - „aukšlė“ gana greitai sugundė po nediduką upėtakaitį. Kiek ilgiau pasidaruoti teko upėtakėlio imitacijai, bet užkibo gana stambus upėtakis, sveriantis beveik 800 g. Viskas rodė, kad upėtakiai aktyvūs. Tada atėjo eilė ir eksperimentiniams modeliams. Tikėjau, kad jie pasirodys nė kiek ne blogiau, nes artėjau prie ypač perspektyvaus upės ruožo, kur yra daug upėtakių slėptuvių. Bet nepajutau, kaip tas ruožas baigėsi, o kibimo nė kvapo. Tapo akivaizdu, kad eksperimentą reikia baigti. Vėl prisegiau prie valo aukšliukę melsva nugarėle, imituojantį „Lucky John“ vobleriuką, ir netrukus - vėl kibimas. Vadinasi, oro sąlygos naujiems vobleriams „kibti“ įtakos neturi. O kokia nekbimo priežastis?

Sezono analizė

Pernai visą sezoną dienoraštyje fiksavau, kokiais vobleriais pavyko

sugauti upėtakių. Paaikškėjo, kad mūsų krašto sąlygomis upėtakius veiksmingiausiai vilioja „minnow“, antri - pilvotesni „krankai“. Masalų dydis taip pat standartinis: „minnow“ - 4-5 cm, „crank“ - 3,5-4,5 cm. Voblerių masė kibumui įtakos neturi - šis dalykas taip pat akivaizdus. Bet gal turi įtakos masalo fizinės savybės: gebėjimas laikytis vandens paviršiuje arba grimzti? Tarp nuolat naudojamų upėtakių žūklei modelių maždaug pusę sudarė lengvesni už vandenį („floating“ - angl.), apie 40 proc. - pakimbantys („suspender“ - angl.) ir 10 proc. - „grynakraujai“ grimzliai („sinking“ - angl.). Tačiau voblerio fizinės savybės irgi svarbios masalų plukdymo taktikai, nes tarp mano veiksmingųjų modelių nemažai vienodo dydžio, spalvinimo ir svorio voblerių, kurie skiriasi tik tuo, kad vienas plūdus, o kitas grimzlus. Žodžiu, nieko išsiskiriančio ir akivaizdaus statistinė masalų analizė neatskleidžia, o

statistinis voblerio vidurkis beveik niekuo nesiskyrė nuo masalų, kuriais veiksmingai viliojau upėtakius prieš penkerius metus.

Nepritampantys modeliai

Po tos išvykos išrikiavau ant stalo apie porą dešimčių voblerių, kuriuos per tris sezonus įsigijau upėtakiams ir kurie, deja, nepritapo prie veiksmingų voblerių grupės. Ką išvydau? Tarp nepritapėlių - tik du „minnow“ tipo, o likusieji - pilvoti ir aukštanugariai vobleriai. Varčiau juos, analizavau spalvinimą, kol į akis krito tai, kad visus šiuos skirtingus voblerius sieja vienas dalykas - triukšmo kapsulė. Kitaip tariant, visuose nepritapusiuose modeliuose įmontuotas barškutis, o visi anksčiau turėti ir puikiai upėtakius viliojantys vobleriai - „tylūs“ masalai, daug pagamintų iš balzos medienos. Nejaugi upėtakiai pradėjo vengti triukšmingų masalų, su

ŽŪKLĖS PROGNOZĖ 50 PROC. TEISYBĖS

Geriausias laikas žūklei

pagal kibimo kalendorių š.m.

KOVO 9 D.

8.00-10.30, 15.00-16.30 val.

KOVO 15 D.

8.30-12.00, 15.30-17.00 val.

triukšmo kapsule, kurioje yra keli šrateliai, masalui plaukiant besitrunkantys vienas į kitą ir keliantys barškėjimo garsą?

Pirmasis įrodymas

Rytas, kai atsidūriau prie upės, išaušo ypač tinkamas upėtakiams gaudyti: beveik be vėjo, debesuotas su pragiedruliais, o žolynai sužvilgo stambiais rasos lašais. Patyrusiai akiai „išskaičiuoti“ upėtakių pozicijas, užtikrinančias saugų prieglobstį ir galimybę sėkmingai atakuoti akiratyje pasirodantį grobį, palyginti nesunku. Ir net įmanoma suskirstyti jas pagal tai, kokio dydžio žuvis jose gali glaustis. Užmetu į sietuvą, plytinčią už žolėto slenksčio, 4 cm rainės imitaciją ir matau, kaip nuo žvirgždėto dugno masalėlio link šauna tamsus šešėlis. Dar akimirka, ir pusantrasprindė žvaigždžuvė lyg raketa skrieja iš vandens, bandydama išsivaduoti nuo kabliuko. Greitai suvynioju valą, paleidžiu upėtakį paugti ir vėl užmetu masalą, nes palei kitą sietuvus pakraštį medžioja dar viena žuvis. Bet jai siūlau kitą vilioką - plūdrį 4 cm upėtakio jauniklio imitaciją. Antruojų metimu masalą atakuoja upėtakis, tokio pat dydžio kaip pirmasis. Bet tik grybšteli ir nepasikerta. Tad keičiu masalą į panašų voblerį su barškučiu. Po penkių metimų aišku, kad triukšmingu voblieriuku upėtakis ne tik nesidomi, bet ir galutinai nuo jo pasislepia. Triukšmingi masalai verčia šaltavandenių upių gyventojus suklusti. Išvada tokia: upėtakiai privengia „skambių“ voblerių. Beje, ne tik jie - per praėjusį sezoną pastebėjau, kad mažose upėse ir upeliuose šapalai, lydekos ir ešeriai taip pat nenoriai atsiliepia, išgirdę barškutį.

Nesiderina prie aplinkos

Nedidelės upės ir upeliai, kuriuose gyvena upėtakiai, yra ypatingi vandens telkiniai, srūvantys kol kas dar nuošaliose vietovėse. Čia viešpatauja tylą. Kiekvienas šalutinis garsas čia kelia įtarimą. Tylūs vobleriai, matyt, puikiai pritaupa prie nedidelių upių ir upelių aplinkos, kur vobleris su barškučiu sukelia tokį pat efektą kaip įmestas į vandenį žadintuvas, signalizuojantis, kad reikia laukti pavojaus. Teisybės dėlei reikia pasakyti, kad trumpą laiką, kai tik pasirodė maži vobleriai su triukšmo kapsulėmis, jie buvo gana veiksmingi, bet vėliau mažose upėse ir upeliuose gyvenančių žuvų patirtyje užsifiksavo, jog natūralūs garso šaltiniai yra įtartini, ir viskas vėl atsistojo į vietas. Kitas dalykas, kad tylūs vobleriai taip pat ne visi tinka upėtakiams gaudyti, o tik tie, kurie tikroviškai imituoja upėtakių grobį: raines, kūjagalvius, dygles, grūžlius, aukšles.

PRAKTIŠKI ŽMONĖS RENKASI

Smagūs pusryčiai su oho!

Sausiems pusryčiams **TRYŠ DRAUGAI OHO!**, 175 g, **HAPPY RINGS OHO!**, 175 g ir **CHOCA OHO!**, 175 g

33% nuolaida!

Akcija vyksta prekybos centruose NORFA nuo vasario 27 iki kovo 12 d. Kaina lentynoje su jau pritaikyta nuolaida. Akcijos prekių skaičius ribotas. Papildomos nuolaidos netaikomos.

KRYŽIAŽODIS

Filmas „...panteros sūnus“

Lietuvos muzikos grupė

Nuriedėtas kelias

Rež. ... Michalkovas

„Šok ... manimi“ (TV3)

Indas vandeniui nešti

Laidų vedėja ... Mildažytė

6

Nuodingas dykumų voras

Lietuvių kino filmas „...nenorėjo mirti“

Režisieriaus Koršunovo inicialai

Kas liko – dėl ...

Azartinis kortų lošimas

Kas likę, liekana

Statinio stogo sienelė

Filmas „...plaukams“

Laoso kodas

Bario simbolis

Estų solistas Georgas ...

7

Milordo žmonos titulas

10

Atlikėja ... Zvonkė

Serialas „Pirmyn, ...!“

Kazachijos sostinė

Skerslysvė

Lauke kūrenama ugnis

Klausos organas

Magn. indukcijos vienetas

Sarmata

Arkų eilė

Miestas Peru

Lietuvių aktorius

Turkijos terit. vnt.

Darželių gėlė

... ir miškai ateina ruduo

Atskira griaučių dalis

Miško retuma

Filmo „Čikaga“ režisierius

Aktorius ... Koneris

Aktorius ... Noltė

Asilėnas

Rusijos pilietis

Paskalio žymėjimas

Ratai

Laivo virėjas

Aktorius ... Aflekas

Mažumas, mažybė (tarm.)

Anim. ser. „... ir Tešlagalvis“

Radono simbolis

Turkijos ežeras

4

Rusų komedija „Rudis ir ...“

F. „... ir bukesnis“

Plaukų ... flakonas

Moteriška šerpė iš plunksnų

Muzikos grupė „Pikų ...“

Egidijus Dragūnas...

...nis ir pupa

Tartum

„Sostinė“ senoviškai

Sušalęs vanduo

Upė Egipte

Dvasios maistas

3

Rež. Tumino inicialai

Žavingas

8

Lietuvos muzikos grupė

Miestelis Jonavos rajone

San ... ir Prinsipė

F. „... Turkų gatvėje“

Kiek užkimo

Pabūklas sienoms griauti

Turi vilčių

Stipri plieninė virvė

Epų visuma

Akmens kalnai

5

„Septintas“ senoviškai

Kraštas, valstybė

Rašytojo Lankausko inic.

Rašytojas ... Didro

Juk jo čia ... nebuvo!

Televizija

Anim. f. „... ir Oi“

Artojas ... lauką

Platins

F. „Paspūsk ... juodegą“

Europos tauta

Solistė ... Čiudakova

Švytinčio paviršiaus skaišcio vienetas

2

LTV laida „Triumfo ...“

Tantalo simbolis

Kabiauodegė beždžionė

Gyvatė

Prancūzų rašytojas Žoržas ...

SPRĘSKITE KRYŽIAŽODĮ IR LAIMĖKITE:

EQUADOR
SOLIARIUMŲ STUDIJA
www.equador.lt
ABONEMENTAS

Vienam burtų keliu atrinktam skaitytojui dovanojame **100 Lt** vertės abonementą soliariumų studijos „Equador“ soliariumuose. Kryžiažodžio atsakymą siųskite žinute **SMS** numeriu **1390** iki kovo 12 d. 19 val. Žinutės kaina – 1 Lt.
PAVYZDYS: RE KR Atsakymas Vardas Pavardė Miestas (RE KR VANDENIS VARDENIS PAVARDENIS VILNIUS).

Parengė žurnalo „oho“ redakcija

12345

67891011

PRAĖJUSIOS SAVAITĖS ATSAKYMAI

VERTIKALIAI:
Susitikimas. Moralesas. Imago. Alenas. Net. Abudu. Levas. Milijoną. Rita. Vadas. Aladinas. Geri. Lygis. Idėja. Amo. Kostneris. Skanu. Da. Rikis. Kranas. Vada. Hilas. Kairas. ID. Okas. Kaltas. Piešė. Pialos. Beninis. Sutik. Rimas. „Sutaras“. Pesas. Kėsinasi. Tas. Patinas. Eli. Ras. Go. Ekleziastas. AN. Lenktos. Lila. Šerėnas. Ana. Asiūklis.

HORIZONTALIAI:
Supratimas. Areka. Sibiro. Simutis. Hol. Tada. Triko. Pigu. Nilas. Ko. Lekas. Vyris. Melagis. Eretikas. Edis. Knisa. Savas. Kaimas. Ela. Las. Kalnas. Zen. Mes. Sritis. Eina. Don. Ikaras. Plak. Ramadanas. Kaista. Asilėnas. Sėt. Tos. Lajus. Susirasi. Egida. Putinas. Ji. Itanas. LK. Kanonada. Eiras. IL. Senamadiškas. Gali. Tąso. Adė. Sifonas.

PAŽYMĖTUOSE
LANGELIUOSE:
Detonatorius.

„Equador“ soliariumai:

- Vilnius**
PC „BIG“
Ukmergės g.369
Rūdninkų g.18/2
Senamiestis
PC „Mandarinas“
Ateities g.91
PC „IKI“
Šeškinės g.32
PC „Panorama“
Saltoniškių g.9
- Kaunas**
PC „IKI-GIRSTUPIS“
Kovo 11-osios g.
- Šiauliai**
PC „Saulės miestas“
Tilžės g.109
PC „Bruklinas“
Pramonės g.6

PRAĖJUSIOS SAVAITĖS PRIZO LAIMĖTOJA

100 Lt vertės abonementą soliariumų studijos „Equador“ soliariumuose laimėjo:

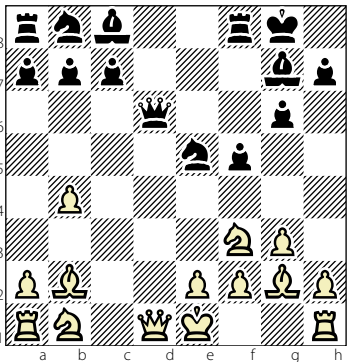
- Ruzgienė Inga (Kaunas)
Dėl prizų skambinti
tel.: 238-70-31, 238-70-32
Vilniuje iki kovo 12 d. 16 val.

ŠACHMATAI

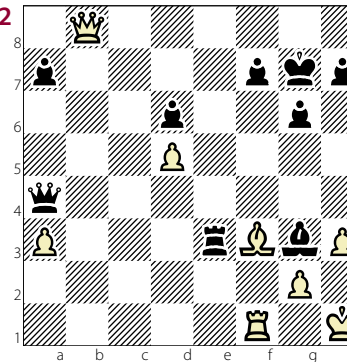
Šachmatų mėgėjams proto mankštą rengia tarptautinis meistras, Lietuvos šachmatų čempionas Algirdas BANDZA.

- Nr.1** A.Šomojevas-A.Bortnikas, 2014 m. Baltųjų ėjimas.
- Nr.2** R.Grau-A.Aljechinas, 1930 m. Juodųjų ėjimas.
- Nr.3** A.Aljechinas-S.Gaidukevičius, 1907 m. Baltųjų ėjimas.

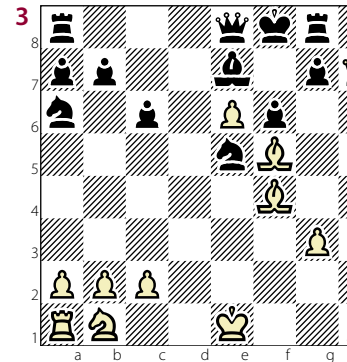
1

2

3

PRAĖJUSIOS SAVAITĖS ATSAKYMAI

- 1 padėtis**
1.Bg5 1:0 (1...fg5 2.Rg5x;1...Rf4 2.Bg7 Kd6 3.Bd7 Kd7 4.Vg4)
- 2 padėtis**
1.Rg6 fg6 2.Bd7 Vf8 3.Vd5 Kh8 4. Ve5 Kg8 5.Ve6 Kh8 6.Vg6 1:0
- 3 padėtis**
1.Va1 Ka1 2.Kc2 f1V 3.Žb3x

Raimondo Gurskio vėjo malūnai nemala

„Don Kichotas kovojo su vėjo malūnais, o aš juos garbinu, fotografuoju ir noriu prisijaukinti fotografijose, kad kiti jais susidomėtų, juos išsaugotų ir neleistų sunykti“, - teigia buvęs pasienietis, kinologas **Raimondas Gurskis** (45). Joniškėje gyvenančio vyro hobis - fotografuoti ir atgimusiems naujam gyvenimui, ir bebaigiančius sugriūti vėjo malūnus. Jis tai daro ne sau, ne savo asmeniniam albumui, bet tam, kad žmonės bent žvilgsniu galėtų prisiliesti prie tų beišnykstančių „sparnuočių“.

Giedrė MILKEVIČIŪTĖ

118 malūnų keliauja po Lietuvą

Lietuvos kraštas kelis šimtmečius puošėsi žmogaus rankų darbo stebuklu - vėjo malūnais. XIX-XX a. šie architektūros ir technikos paminklai buvo nepamainomi žmogaus pagalbinkai ne tik malant grūdus, bet ir veliant vilną, gaminant popierių, pjaunant lentas ar spaudžiant aliejų. Raimondas prieš kelerius metus pradėjęs fotografuoti malūnus, pirmiausia savajame Joniškio rajone, vėliau tarsi koks detektyvas ėmėsi ieškoti ir panūdo įamžinti tuos „sparnuočius“. Šiaurės Lietuvos rajonuose, o paskui ir visur kitur. Vyras pradėjo fotografuoti malūnus prieš kelerius metus, o daugiau laiko atrado tuomet, kai, būdamas 43-ejų, kaip Vidaus reikalų ministerijos pareigūnas, darbavęsis pakrančių apsaugos rinktinėje, išėjo į pensiją: „Gavau išeitinę kompensaciją, ją iš esmės ir panaudojau savo hobiui įgyvendinti. Juk kelionėms po Lietuvą reikia ir benzino automobiliui, kartais ir kur nors pernaktoti. Dar, žinoma, kainuoja ir fotografijas įrėminti“. Dėl to vyras nesigaili, nes jam malūnų paieškos bei fotografavimas - atgaiva sielai. „Man rūpėjo įamžinti tai, ką pats pamačiau, susižavėjau žmonių rankų ir proto kūriniais tų malūnų architektūroje ir vidaus įrangoje. Norėjosi, kad liktų pėdsakas būsimoms kartoms. Kada nors aš tuos paveikslus padovanosiu, gal savo tėviškės Joniškio, muziejui, gal pavyks išleisti albumą, - apie savo sukaupto turto likimą kalbėjo R.Gurskis. Tik ką Lietuvos technikos bibliotekoje ekspozicijoje paroda šiuo metu persikėlė į sostinės „Akropolio“ prekybos ir pramogų centrą. Tad yra proga pamatyti bent jau nuotraukose tiek malūnų, kiek dar nesate matę.

Dėl ko skauda širdį

Iš Raimondo sužinojau, kad štai nedideliame Kupiškio mieste yra trys malūnai. Vie-

Saulius Venckaus nuotr.

■ Radviliškio r., Kleboniškiai

nas iš jų, mūrinis, kurį išsaugojo žmonės ir pritaikė nūdienos reikmėms, yra pieninėje, antras - senojoje gaisrinėje, o trečias labiausiai apleistas. O vilniečiai, jeigu dar nematė, vėjo malūną turi prie Pilaitės - į jį taip pat malūnų gerbėjas Zenonas Baubonis, Archeologų draugijos narys, yra prisivežęs daug visokių agregatų ir įrengęs tarsi muziejų, kurį mielai aprodo tiems, kurie susidomi. Atgimusių, restauruotų, turinčių savininkus, kurie daugiau ar mažiau rūpinasi tuo paveldu, malūnų yra kelios dešimtys, tačiau labiausiai neįprastos kolekcijos savininkui skauda širdį dėl apleistų

■ Vilkaviškio r., Vištytis

benykstančių vėjo malūnų, kurių jis matė ir įamžino labai daug.

Pasitaiko Raimondui ir kurioziškų nutikimų. Susiranda žemėlapyje kokį nors malūną ir pasileidžia jo ieškoti. Nuvažiuoja į vietą ir mato, kad ten jo nėra. Klausinėja vietinių, o šie sako, kad tokio nematė ir negirdėję. Pasirodo, kad vienas gudrus ir senienas mėgstantis ūkininkas tą apleistą malūną sugebėjo persikelti į savo sodybą. Tokių atvejų ne vienas. Pasak R.Gurskio, tikrai geriau malūnui toks likimas negu palikti jį be priežiūros pražūčiai. „Kad malūnas pratęstų savo amžėlį, jam labai svarbus

■ Iš Raimondo Gurskio „Lietuvos vėjo malūnų“ kolekcijos

■ Pasvalio r., Vaškai

■ Molėtų r., Papiškiai

yra stogas. Bet koks: medinis, šiferio ar skardos. Štai esu matęs ne vieną malūną iš molio ar medinį, kuris turėjo apgailėtiną stogą arba buvo visai be jo. Po metų kitų lietus, sniegas ir vėjas padaro savo darbą ir iš to statinio gali likti tik apgailėtinų griuvenų, kurios vieną gražią dieną bus sulygintos su žeme“, - apgailestauja vienas iš tų žmonių, jaučiančių sentimentus praeities amatus menantiems statiniams. O juk vėjo malūnai dar turi ir kitų neįmintų paslapčių ir architektūros žavesio...

Anot Raimondo, juk tai labai romantiškos vietos, tinkamos ir užieigoms, muziejams, kuriuose pamatytume nuostabių techninės įrangos dalykų. Įdomus malūnas iš Šlapakių kaimo Joniškio rajone perkeltas į Žemaitijos parko „Alkos“ muziejų - jame galima pamatyti špižinę 800 kg svorio sparnus sukančią ašį, kurią nukaldindavo paprastai Rygos meistrai. Kolekcinių sudomino ir Rytų Lietuvoje matyti nedideli mediniai malūneliai ant ratų, kuriuos nesunku būdavo keliems vyrams nutempti į tokią vietą, iš kur pučia palankus vėjas. O koks smagumėlis buvo Zarasų krašto žmonėms, kai jų malūne buvo filmuojama „Velnio nuotaka“.

www.bardai.lt

Bilietus galite rezervuoti:
koncertai@bardai.lt

BARDAI Lt

AKTORIAI SAULIUS IR JOKŪBAS BAREIKIAI
TĖVO IR SŪNAUS DUETAS

2014 m. kovo 13 d. 18 val.
Viešbutyje „Best Western“, Konstitucijos pr. 14, Vilnius

Generalinis rėmėjas:

Mercedes-Benz

Informacinis partneris:

RSPUBLIKA

Bilietus platina:

bei 1 val. iki koncerto vietą
Bilieto kaina: 30 (+3) Lt

„J. J. J.“ kortelė
25 %
nuolaida 2 bilietams